

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE

Seminar za člane delavskega sveta

KOLIČEVO, MARCA — Kardovski oddelek je organiziral seminar za člane delavskega sveta z namenom, da bi se člani tega samoupravnega organa pred sprejetjem zaključnega računa podrobno seznanili s konkretno problematiko poslovanja in pojmi, ki se uporabljajo v ekonomiki podjetja.

Predavanje je obsegalo naslednje teme: ekonomiko podjetja, delitev dohodka, delovna razmerja in medsebojne odnose. Predavali so vodje služb, ki dobro poznajo poslovno politiko podjetja in teme tudi strokovno obvladajo.

O ekonomiki je predaval tov. ing. Marjan Černe, ki je na zelo preprost in razumljiv način zaje v predavanju obširno in za-

nimivo tematiko ekonomike podjetja. Opozoril je predvsem na konkretne probleme, ki lahko vplivajo na poslovne rezultate in je v interesu podjetja, da se jih v doglednem času odpravi.

Predavanje o delitvi dohodka je imel tov. Sandi Rihtar. Tudi on je na zelo poljuden in sistematičen način seznanil člane delavskega sveta z razvojem in trenutnim stanjem finančne politike v našem podjetju.

O notranji zakonodaji, delovnih razmerjih in medsebojnih odnosih sta predavala tov. Stane Skok, diplomirani pravnik in ing. Ljubo Milič. Omenjeni predavanji sta bili zelo zanimivi in sta obsegali predvsem probleme,

ki vsakodnevno nastopajo pri delu in življenju v podjetju. Ta problematika je tudi ena izmed najbolj občutljivih vprašanj, saj zadeva delovnega človeka pri njegovih pravicah in dolžnostih.

V razgovoru s člani delavskega sveta sem ugotovil, da so bili s predavanji in organizacijo seminarja zelo zadovoljni, kar kaže na to, da bo potrebno o pomembnih vprašanjih še organizirati podobne seminarje. Zanimanje za predavanja potrjuje tudi dejstvo, da se je seminarja v Grobljah udeležilo od 35 vabljenih kar 31 članov DS ali 86 odstotkov. Vse to nam kaže, da samoupravljalci odgovorno opravljajo sprejeto funkcijo in da se dobro zavedajo, da bodo lahko kvalitetno odločali samo takrat, če bodo oboroženi z znanjem in informirani.

Milan Deisinger

Pred volitvami

VEVČE, MARCA — V aprilu poteče dveletni mandat polovici članov delavskega sveta, to je tistim članom, ki so bili izvoljeni leta 1969. Po novem statutu podjetja, ki ga je sprejel delavski svet dne 20. 1. 1971, morajo biti volitve opravljene najpozneje do konca aprila, razpisane pa morajo biti najmanj 30 dni pred dnevom glasovanja. Zato je delavski svet razpisal volitve polovice svojih članov na svoji osmi redni seji, ki je bila v drugi polovici marca.

Po zakonu o prenehanju veljavnosti določb zveznih zakonov, s katerimi so urejena vprašanja, na katera se nanaša ustavni amandma XV, ki je začel veljati 28. marca 1969, določajo delovne organizacije same (s splošnimi akti), za kateri čas se voli delavski svet, ter kako se volijo in odpoklicujejo člani delavskega sveta. Omenjeni zakon je obenem razveljavil ustrezne določbe zakona o volitvah delavskih svetov. Na podlagi tega zakonskega pooblastila je delavski svet v novem statutu prevzel staro določbo iz zakona o volitvah delavskih svetov: da se vsako leto voli polovica članov delavskega sveta za mandatno dobo dveh let, obdržal pa je tudi določbo o roku volitev in o času, ki mora preteči od dne razpisa volitev do dne glasovanja.

Tako lahko ugotovimo, da se glede načina in postopka volitev ne bo letos ničesar spremenilo, izvršene bodo enako, kot v preteklih letih. Razlika je samo v tem, da je način volitev in mandatno dobo prej predpisoval zakon, sedaj pa to predpisuje statut podjetja.

V pripravi je poseben pravilnik o neposrednem upravljanju in delu organov v podjetju, ki bo podrobneje urejal tudi postopek volitev, vendar do letošnjih volitev še ne bo sprejet. Zato bo moral biti podrobnejši postopek urejen na podlagi načel razveljavljenih členov zakona o volitvah delavskega sveta.

J. M.

Nekateri pogledi na organizacijo dela papirne dvorane

Piše: Franc FRAS, papirniški tehnik (Združene papirnice Ljubljana-Vevče)

Uvod

Skušal bom obdelati nekaj najvažnejših problemov, ki se pogosto pojavljajo pri vodenju ročne dodelave papirja oziroma sortirne dvorane, kjer se delo odvija pretežno ročno. Dasiravno je to delo specifično za posamezne papirnice, obstajajo kljub temu določeni skupni in sorodni problemi. V zadnjem času poudarjajo dovršenost tovrstnih del, za kar v dobri meri uporabljajo metode sistema »REFA«, ki se sorazmerno precej ukvarja ravno z reševanjem teh nalog. Kljub temu pa mora neka papirnica sistem prilagoditi svojim zahtevam in potrebam, zlasti v detajlih posameznih delovnih faz. Največkrat lahko določeno delo preciziramo le na samem delovišču. Težava je tudi v tem, ker se to delo opravlja pretežno ročno in z velikim številom ljudi. Zato mnogokrat ne moremo ugotoviti direktnih uspehov zaradi spremembe, kot je to možno pri avtomatiziranem ali podobnem delu drugih strok. Računati moramo na vrsto faktorjev, ki so zelo vplivni, zlasti še, če upoštevamo, da to delo opravljajo pretežno ženske. Tako srečujemo probleme, ki so splošne organizacijske narave, ali pa imajo psihološke, socialne, subjektivne in podobne oblike. Vsi ti momenti so v vodenju takih oddelkov neizbežni, v veliki meri se tudi ne dajo ločeno obravnavati in reševati, ker so med seboj tesno povezani. Zato je povsem nujno, da mora oseba, ki vodi tak oddelek, poznati tudi metode sodobne organizacije dela v tej stroki in imeti sorazmerno velik obseg znanja s področja varnosti in psihologije dela.

Organizacija dela

Vsak študij organizacije dela zahteva prvenstveno vpogled v obstoječe stanje. Nujna je analiza tega stanja, ki nam služi kot osnovni pokazatelj produktivnosti dela in pa kot orientacijski podatek, da ugotovimo, kako visoko je obstoječa storilnost v primerjavi s sodobnimi dosežki.

Taka analiza naj v grobem zajema predvsem število zaposlenih, točne podatke, kaj kdo dela, katera so proizvodna in katera režijska dela, kakšno je stanje izgubljenega časa (neizkoriščen čas, dopust, bolniški stalež, druge odsotnosti), stanje zaposlenih (njihova sposobnost, prilagojenost, ambicije, socialno zdravstveno stanje, odnosi, zmogljivost presojanja in razumevanja, psihično stanje itd.), analiziranje posameznih delovnih prostorov, varnost na delovnem mestu, razporeditev papirja na delovnem prostoru, posamezne delovne faze, transportne poti med delom, razsvetljava delovnega prostora, manipulativni prostori, kakšna je obveščenost delavke pri opravljanju dela, čistota in urejenost delovnega mesta, kakšne in kako dolge so transportne poti, s kakšnimi transportnimi sredstvi se opravlja transport, vodenje evidence produkcije, način in višina plačila za posamezna dela in kriterij kvalitete dela ter doseganje tega kriterija. Ko imamo zbrane vse te podatke, si lahko ustvarimo določeno sliko, ki jo primerjamo s svojimi zamislimi. Obsto-

ječo storilnost lahko izrazimo v tem, koliko časa porabimo za ročno dodelavo ene tone formatnega papirja (ur/1 tono).

Vsak vodja oziroma oseba, ki želi nekaj organizirati, si mora postaviti jasen cilj, kaj hoče doseči in v kolikem času. Iz tega in z navedenimi potrebnimi podatki začne iskati rešitve. Čim daljši je rok za izvedbo reorganizacije, tem lažje je delo organizatorja, ker določeni faktorji ne pridejo do izraza tako sunkovito in zato delo teče veliko bolj umirjeno. Ravno tako je umestno izvajati reorganizacijo najprej tam, kjer direktno ne zadenemo na samo delo delavca. Npr. veliko bolje je izvršiti študij reorganizacije pri pomožnih delih, transportiranju, načinu pospravljanja izmeta, urejanju transportnih poti, načinu razsvetljave in podobno. Te reorganizacije pogosto pomagajo k porastu produktivnosti tudi na tistih delovnih mestih, ki jih sploh nismo spreminjali. Z druge strani pa bomo zasledili določen višek delovne sile, ki jo lahko uporabimo za delo na produktivnih delovnih mestih, ali pa število zaposlenih zreduciramo.

Povprečno lahko računamo pri dobri organizaciji dela v papirni dvorani, vključno z embalaranjem in režijsko, s porabo od 8,5 do 9 učinkovitih ur na eno tono formatnega papirja, če imamo opraviti s papirjem, ki se giblje v mejah med 75 do 80 g/m² in povprečnim izmetom v ročni dodelavi med 5 do 6%. Režijska dela pri tem ne smejo prekoračiti 16 do 20% porabe celotnega časa. Pri oceni potrebe števila zaposlenih moramo poleg omenjenih faktorjev računati s procentom izgubljenega časa (dopusti in bolniški stalež).

Pri organizaciji dela pomožnih del moramo predvsem upoštevati transportiranje, pripravo in skladiščenje pomožnih sredstev, pospravljanje izmeta itd.

Vsako delovno mesto naj ima vsa potrebna sredstva čim bližje. Tako nam odpadejo razni nepotrebni pomožni časi.

Izmet je bolje nakladati na palete, kot pa razmetavati po delovnem prostoru, ker bomo v tem primeru prihranili delovno silo za pospravljanje izmeta. Transportne poti naj bodo označene, vzdrževane, potekajo naj v določenem krogotoku in predvsem naj bodo čim krajše. Celotna dolžina poti palete papirja prek vseh delovnih faz v papirni dvorani naj znaša le 100 do 120 metrov.

Zanimivo je tudi dejstvo, da smo s tem, ko smo organizirali pomožna dela ter nastali višek delovne sile zaposlili na delovnih mestih prebiranja in zavijanja, ustvarili določeno medsebojno tekmovalno delovno mesto pri svojem delu. S tem, ko smo trenutno povečaliasedenost delovnih mest, npr. prebiralk, se sčasoma pokaže pomanjkanje dela. Prav to pa povzroča omenjeno tekmovalno, kajti vsaka delavka želi v tem momentu dokazati, da je marljiva, sposobna delati in da ne želi zapustiti takega dela. Tako se kažejo primeri, da delavke, ki so prej slabo delale, začno kar nenaenkrat delati zelo dobro. Kljub vsemu pa bomo še nekaj delavk zasledili v zaostajanju, ki tako ustvarjenemu tempu dela ne bodo več kos, zlasti še, če upoštevamo zahteven kriterij kvalitete dela. Take delavke je sčasoma potrebno premestiti na druga dela.

(Nadaljevanje na 3. strani)

S seminarja za člane delavskega sveta v Grobljah

Stanovanjska izgradnja na ožjem teritoriju Vevč je v glavnem zaključena

VEVČE, MARCA — Zemeljska gradbena dela in temelji novega stanovanjskega bloka ob industrijskem tiru so že gotova. S postavitvijo tega bloka pa je tudi zazidano ožje območje Vevč. S tem pa bodo na boljšem individualni graditelji stanovanjskih hiš, ker je odbor za družbeni standard sklenil, da je v ta namen treba v bodoče vložiti več sredstev za kredite.

Odbor je po razpravi in upoštevanju določbe pravilnika potrdil končno določitev kupcev

stanovanj v novem bloku in pa njihovo lastno udeležbo pri nakupu. Oddana so štiri triinpol sobna stanovanja, štirinajst dvoipol sobnih, tri dvosobna, štiri enoipol sobna in eno enosobno. Zbranih je 129 milijonov in nekaj starih dinarjev lastne udeležbe, ostalo pa bo tangiralo kredite. Sprejet je bil sklep, da se rok vračanja kredita poveča od 20 na 30 let, enako za kupce stanovanj v novem bloku, kakor tudi za individualne graditelje. Določena je 2% obrestna mera.

Zadnji blok na sedanjem gradbenem območju je že pogledal iz zemlje

Združene papirnice Ljubljana

GIBANJE PROIZVODNJE V MESECU FEBRUARJU 1971

	Plan	Doseženo	Izkorišcanje kapacitet I.—II. 1971	I. 1970
Klasični papirji	100	89,2	91,4	90,5
Premaz	100	98,5	57,5	52,4
Skupaj	100	91,9		
Lesovina	100	97,7		

Zaradi manjšega števila obratnih dni ter zahtevnega proizvodnega programa, plana proizvodnje papirja v mesecu februarju nismo dosegli. Delež ofset papirjev je nižji kot v preteklih letih, več pa smo proizvedli bankpost papirjev, pelurja ter pigmentiranih papirjev. Zastoji papirnih strojev so bili normalni, prav tako tudi izmet. Proizvodnja premaznih papirjev se je spričo živahnega povpraševanja izredno povečala, tako da smo se približali planirani količini. Zastoji na premaznem stroju so se v primerjavi z mesecem januarjem znižali za 5 %, izmet pa je ostal na isti višini.

Proizvodnja lesovine je dosegla normalno višino, ker je v februarju brusilnica zopet redno obratovala.

Papirnica Količevo

GIBANJE REALIZIRANE PROIZVODNJE — FEBRUAR 1971

Količinsko v %

Izdelek	Februar 71 plan febr. 71	Jan.-febr. 71 plan 71	Februar 71 februar 70	Jan.-febr. 71 jan.-febr. 70
Papir	91,8	90,2	112,1	109,1
Karton	101,0	98,3	98,6	94,1
Lepenka	144,1	116,7	149,3	124,1
Skupno	102,1	98,2	104,0	98,6
Proizv. lesovine	85,1	79,2	87,0	83,3

Vrednostno v %

Papir	94,3	94,7	120,7	123,3
Karton	103,8	100,2	112,2	109,9
Lepenka	124,1	97,4	122,1	96,0
Skupno	103,5	98,8	114,7	110,7

IZVOZ

Količinsko v %

Papir	66,7	56,7	148,1	126,6
Karton	42,8	38,4	80,9	50,9
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	53,4	46,6	108,3	75,4

Vrednostno v %

Papir	57,3	49,9	160,2	129,1
Karton	33,5	34,8	84,5	58,3
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	44,0	41,5	116,2	82,4

CASOVNO IZKORIŠCANJE ZMOGLJIVOSTI PROIZVODNIH STROJEV — FEBRUAR 1971

Stroj	Koledarski čas ure	Zastoji ure	%	Izkorišče- nost strojev %	Proizvodnja na stroju ton
PS I	672	42	6,2	93,8	69,2
PS II	672	28	4,2	95,8	321,7
KS I	672	37	5,5	94,5	540,9
KS II	672	31	4,6	95,4	1101,1
LS	672	62	9,2	90,8	181,6
Skupno	672	40	6,0	94,0	2214,5
Brusilnica	672	22	3,2	96,8	546,9

NETO PROIZVODNJA NA ZAPOSLENEGA

	Zaposleno	%	Proizvodnja na zaposlenega %
Povprečje v letu '70	702	100	100
Februar '71	709	103,8	96,1
Povprečje v letu '71	705	103,2	96,9

Količevo 1971: Do kdaj tako z našimi surovinami?

Razgovor z vodjo komercialnega sektorja tov. Dušanom Kosmino

KOLICEVO, MARCA — V zadnji številki Našega dela smo objavili, da bomo objavili razgovor s tov. Dušanom Kosmino, ki je bil ob reelekciji vodilnih delavcev v januarju ponovno imenovan za vodjo komercialnega sektorja. Prosili smo ga, da nam odgovori na naslednja vprašanja:

1. **Tov. Kosmina, v letošnjem letu bo potrebno vložiti velike napore za doseg takih rezultatov v poslovanju kot smo jih dosegli lani. Člane kolektiva bo verjetno zanimalo, kakšne so možnosti za preskrbo z osnovnimi surovinami v letošnjem letu ter kakšne težave pričakujete v zvezi s tem?**

Menim, da je vprašanje malo nerodno zastavljeno, ker bi se iz vprašanja dalo sklepati, da je doseganje naših uspehov primarno odvisno od zadovoljive preskrbe s surovinami. Nasproti temu mislim, da je poglavnejše vpraša-

Tov. Dušan Kosmina, dolgoletni vodja komercialnega sektorja

nje, kako najti uspešen plasman naših proizvodov. Ne glede na to pripombo pa odgovorjam na vprašanje s tem, da pričakujem, da bo v pogojih stabilizacije večja ponudba surovin, kakor je bila doslej. To nam dokazuje že poslovanje v prvih dveh mesecih, ko dobave celuloze in papirnih odpadkov, ob zamrznjenih cenah, komaj zadržujemo. Ob takšnem stanju tekočih dobav naših primarnih surovin moramo tudi ugotoviti, da smo letošnje leto začeli z znatnimi zalogami vlaknin (celuloze in pap. odpadkov), ki pa jih na začetku lanskega leta nismo imeli. Poleg povečane ponudbe surovin od domačih producentov, za kar mislim, da je v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi, pa se je izboljšala ponudba celuloze in pap. odpadkov tudi iz uvoza. Naše podjetje se mora v oskrbi s celulozo dopolnjevati iz uvoza. Vse lansko leto se nismo mogli za dobave celuloze pogodbeno vključiti z nobenim inozemskim proizvajalcem, razen z Borregardom iz Avstrije in Irwingom iz Kanade. Kolikor so nam celulozo nudili drugi proizvajalci oziroma prodajalci, so bile te ponudbe nesprejemljive zaradi pretiranih cen. Danes pa ponudbe za celulozo iz uvoza dežujejo, in sicer po zadovoljivih cenah, kar povzroča medsebojno konkurenca producentov. Do takšnega stanja v svetu je prišlo zaradi splošne gospodarske recesije. Ob takšni situaciji, kakor je pri nas in v svetu, je oskrba s celulozo za prvo polletje zagotovljena. Menim, da so tudi pogoji zadovoljivi. Za drugo polletje imamo pogodbeno zagotovljene tudi vse potrebne surovine, vendar še niso določeni kupoprodajni pogoji. Pričakovati pa je, da se bodo ti pogoji, zlasti kar se tiče cen, poslabšali. V tej zvezi omenjam, da se resno pripravlja poslovno družbeni dogovor, po katerem bi se cene domačemu celuloznemu lesu povišale za 15 %. Ker domače količine smrekovega celuloznega lesa za potrebe celulozne industrije ne zadoščajo, se bo moral les še nadalje uvažati po neprimerno višjih cenah zaradi visokih transportnih stroškov in zaradi spremenjenega tečaja dinarja. Ta dejstva verjetno ne bodo brez vpliva na cene celuloze in lesovi-

ne, višje cene teh surovin pa bodo sprožile plaz zviševanja cen papirja in kartona. Ob pogojih prostega oblikovanja cen bi utegnil plaz zviševanja cen ustaviti uvoz teh artiklov, za katere je predviden prosti uvoz.

2. **Kaj bo nujno potrebno ukreiniti, da se omili posledice napovedanih podražitev premoga, elektrike in drugih surovin ter kakšne posledice bodo imele podražitve na naše poslovanje?**

V pogojih zamrznitve cen naših proizvodov z zmanjšanjem naših proizvodnih stroškov.

Ob nespremenjenih pogojih proizvodnje in poslovanja je popolnoma jasno, da se mora zmanjšati naš dohodek in dobiček. Mislim pa, da se ti pogoji morejo spremeniti v našo korist s tem, da dosegamo večjo proizvodnjo, da uporabljamo cenejše materiale in da ob tem ne trpi kvaliteta naših proizvodov, da gledamo na zmanjšanje snovnih izgub in na zmanjšanje nekalitete proizvodnje, da vplivamo za znižanje drugih (zlasti režijskih stroškov) itd. Kar navajam, pomeni po našem starem izražanju iskanje notranjih rezerv, do česar bi moralo priti sistematično in na vseh nivojih podjetja.

3. **Gospodarski ukrepi silijo podjetja v izvoz. Kakšne možnosti ima naše podjetje za plasman svojih izdelkov na tuja tržišča ter kako bi se povečan izvoz odrazil na prodajo na domačem tržišču in na poslovanje podjetja?**

Po prvih računih, do katerih je prišlo po devalvaciji dinarja, je kazalo, da bi nam bilo povečanje izvoza v korist. To drži še danes, kajti devalviran dinar nudi večjo stimulacijo za izvoz. Na žalost pa je v svetu v naši panogi prišlo do recesije, kar pomeni relativno zmanjšanje povpraševanja glede na povečano ponudbo. Pritisk ponudbe pa zmanjšuje ceno. Povpraševanje po nižjih cenah doživljamo že od decembra lanskega leta, zaradi tega v tem obdobju tudi zmanjšujemo naš izvoz. Na srečo se povečuje povpraševanje na domačem trgu, ker se zavira uvoz, tako da se nam zaradi dogajanj na svetovnem tržišču situacija ni poslabšala. V sedanjem trenutku nam bi povečan izvoz ne prinesel koristi, ker bi povečanje izvoza dosegli le z znižanjem naših cen. Koliko časa bo trajalo takšno stanje, je težko presoditi, mislim pa, da se gospodarska recesija na svetovnem trgu ne more zavleči prek vsega letošnjega leta.

4. **V dosedanjih razgovorih smo postavili vprašanje nekaterim strokovnjakom o razvoju tovarne. Skoraj vsi so odgovorili, da je to odvisno od komercialne in tržne situacije. Kaj vi menite, v kakšno smer naj se razvije naše podjetje: specializacijo, množična proizvodnja, oplemenitenje. Kaj trg zahteva?**

Menim, da je v naših razmerah razvoj našega podjetja predvsem odvisen od sredstev, ki jih bomo imeli za razvoj. Ta sredstva so naša sredstva, bančni krediti in sredstva, ki bi jih eventualno nudil inozemski partner, ki bi sodeloval kot udeleženec v našem razvoju.

Kar se tiče tržne situacije, je za papirno industrijo v vsej preteklosti evidentno, da je imelo povpraševanje neprestani trend porasta. Spričo navezanosti na razvoj drugih industrij, in če se omejimo na karton, je takšen trend še v naprej pričakovati. Kljub temu, da je prišlo od časa do časa do manjših odstopanj zaradi nesinhroniziranih postavitev novih kapacitet. Pri nas smo že razčistili perspektivo našega razvoja v tem smislu, da razvoj vidimo v povečanju proizvodnje kartona. Menim, da je to na mestu, ker se je v lanskem letu uvozilo več kot 20.000 ton in da ta

odločitev pomeni specializacijo. V nadaljnjem si moramo z našim razvojem zagotoviti rentabilno in ekonomično proizvodnjo. Ker bomo morali znaten del proizvodnje, ki naj se z našim razvojnim planom predvidi, tudi izvažati, mora biti rentabilnost zagotovljena z merili svetovnega trga. Glede na to in zaradi izkušenj v drugih državah, menim, da se morajo v razvojnem programu predvideti kapacitete za proizvodnjo kartona, kakor se sedaj grade v svetu in da se poleg tega zagotovi z dodelavnimi stroji različna oplemenitenja. Mislim, da bi se na ta način dosegla rentabilnost proizvodnje, ki bi pomenila uspešen nastop tako na domačem, kakor tudi na inozemskem trgu.

PREDSTAVLJAMO

Delovno mesto vodje organizacijsko-analitske službe je bilo že dalj nezasedeno. 1. III. 1971 pa je to delo sprejel tovariš Andrej NOVAK, dipl. oec. Ko novega sodelavca predstavljamo kolektivu, mu želimo veliko delovnih uspehov.

OBJAVA

KOLICEVO, MARCA — Na javni dražbi, ki bo dne 1. IV. 1971, bo podjetje prodalo najboljšemu ponudniku poltovorni avto Zastava, rdeče barve, reg. št. Lj 132-71. Interesenti naj se navedenega dne zglasijo ob 9. uri v garaži podjetja.

OBVESTILO

KOLICEVO, MARCA — Obveščamo zainteresirane, da bo podjetje brezplačno oddalo opeko, ki je vgrajena v neuporabnem dimniku ob inštalaterski delavnici tistemu, ki bo prevzel podiranje omenjenega dimnika in ki bo to najhitreje opravil. Prijave zbira vrtar podjetja do 2. 4. 1971.

VREDNOST TOČKE ZA 12 PRETEKLIH MESECEV

od vključno marec 1970 do februarja 1971

VEVČE, MARCA —

	Obracunana vrednost točke	s točka urami	brez točka ur normo
Brusilnica	4,24		4,24
Lepila in polnila	4,15		4,15
I. PS	4,17		4,17
II. PS	4,16		4,16
III. PS	4,10		4,10
IV. PS	4,15		4,15
Strojna dodelava	3,76		4,35
Ročna dodelava	3,36		4,36
Energija	4,11		4,15
Premaz	4,16		4,16
Vzdrževanje	4,13		4,30
Razkladalci	3,26		6,19
Nakladalci	5,09		5,09
Strokovne službe	4,18		4,19

Nekateri pogledi na organizacijo dela papirne dvorane

(Nadaljevanje s 1. strani)

lovna mesta, oziroma raziskati vzroke njihovega slabšega dela. Velikokrat pride do izraza nepri- lagodenost temu delu, pa tudi so- cialno zdravstveni momenti so pogosto prisotni.

S takšnim indirektno ustvarje- nim tekmovanjem delavk pa ne smemo iti predaleč. Lahko pride do nezaželenega izčrpanja za- radi preobremenitve, kar je čisto lahko vzrok raznih poklicnih obo- lenj. Zato je v tej stopnji potreb- no analizirati stanje na posamez- nih delovnih mestih. Raziskati moramo nastalo storilnost, obre- menitve, izkoristek delovnega ča- sa in podobno. Tu so neizbežna snemanja posameznih delovnih faz, za kar pa moramo biti do- volj izkušeni in opreznosti ter zlasti paziti na predpripravo zaposlenih, da so vsestransko informirani o namenu snemanja. Snemanja so običajno dolgotrajna beleženja in opazovanja. V analizi moramo zbrati podatke o vseh delovnih fazah, posameznih gibih ter o vseh vplivnih faktorjih. Biti mo- ramo dovolj realni in moramo znati objektivno poudariti po- membno, racionalnost in pogo- stost določenih vplivov, če hoče- mo dobiti realno vrednost potrebnih časov za neko delo.

Pri tem često naletimo na mno- go problemov, ki ovirajo normal- no snemanje. Srečujemo se z raz- nimi načini obnašanja prizadetih delavk, njihovimi psihičnimi na- petostmi in zunanjimi vplivi. Pri ljudeh, kjer hočemo izvršiti sne- manje bomo več ali manj po- vsod opazili določeno pristranost, kar pa na prvi pogled ne bomo mogli ugotoviti. Največkrat so posebeži. Nekateri bodo zaradi notranjih napetosti takoj na zu- naj reagirali. Taki ljudje dajejo običajno ostre izjave na račun kakršnekoli spremembe njihove- ga dela in kažejo dokajšnjo me- ro jeze do opravljanja dela v tem

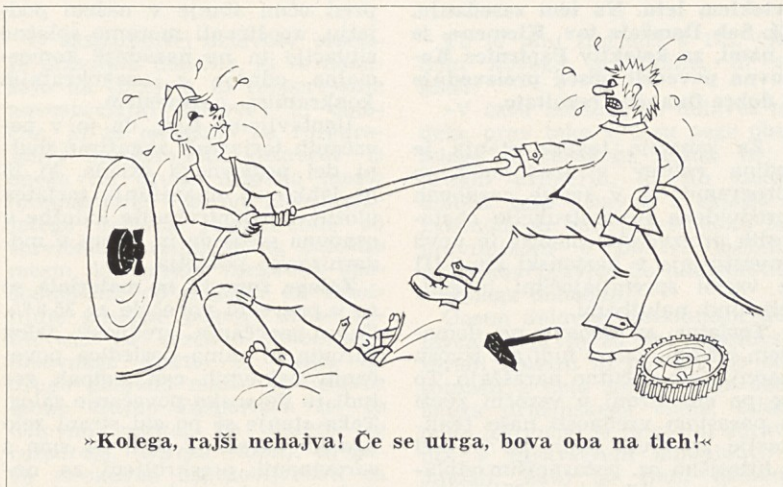
momentu. Takrat mora opazova- lec-snemalec imeti dovolj tehtne odgovore, da zna na pravilen na- čin razložiti namen svojega dela in s tem pomirjevalno vplivati na takšne ljudi in s tem na ce- lotno okolico.

Zasledimo tudi delavke, ki jim delo ne gre od rok, če jih nekdo neposredno opazuje ali celo sne- ma. Zato moramo pri teh snema- nje opustiti, ker bi dobili le na- pačne rezultate.

Nekatere delavke bodo reagira- le med snemanjem spet tako, da bodo delale hitreje kot je njihova navada. Vendar bomo opazili pri njej določen nemir, nespro- ščenost in močno stopnjo utruje- nosti. Če bomo rezultate med snemanjem primerjali z njihovi- mi normalnimi učinki, le-teh ne bo dosegla v prihodnje.

Nadalje srečujemo delavke, ki so na zunanji umirjene in ne rea- girajo na spremembe. Pri takih je snemanje neprimerno lažje izvršiti, ker poteka vse brez večjih težav. Vendar imajo često tudi takšne delavke močne notranje napetosti, ki jih pa ne pokažejo, pač pa velikokrat nastopajo več ali manj v pasivni obliki. Tako s svojim obnašanjem mnogokrat lahko zadržujejo ekonomičen na- čin dela, k delu pristopajo z manjšim elanom, kar snemalcu zelo otežuje določitev normalne stopnje učinka, ker je težko ugo- tovit, kako so ti vplivi zastopani.

Zelo pozitivno je tako stališče, da se delavka predhodno pripravi na snemanje njihovega dela. Obi- čajno se o tem z njimi temeljito dogovorimo, obrazložimo namen in pokažemo na možne izboljšave njihovega dela, ki naj bi postalo lažje. Tako bomo uspeli ustvariti sodelovanje. Delavke morajo predvsem pri tem občutiti določeno pomoč in ne kot silo za kas- nejše eventualne spremembe. Če jim bomo torej znali v pravilni

obliki obrazložiti, da je za nude- nje te pomoči potrebna analiza obstoječega dela, bomo želeno so- delovanje verjetno dosegli. Tako bodo delavke za snemanje bolj pripravljene, določeni navedeni problemi manj zastopani, čeprav jih popolnoma nikoli ne bomo odpravili.

Pri snemanjih je prav, da se izognemo tistih delavk, ki so ime- le ali pa še imajo težke zdrav- stvene ali socialne razmere.

Med temi omenjenimi ekstremi doseganja storilnosti med sne- manjem pa prav gotovo najdemo določeno število delavk, ki so umirjene in svojega tempa dela kljub opazovanju ne spreminjajo. Te delavke imajo le kratkotrajne reakcije, ki preidejo že po krat- kem času. Vendar je takšnih de- lavk manj, kot tistih z močnimi reakcijami.

Omenjeni psihični momenti lahko nastopajo pri eni in isti delavki v različnih stopnjah, kar je v glavnem odvisno tudi od zu- nanih vplivov. Ti pa so pred- vsem odvisni od uspeha priprave delavke na snemanje, od obnaša- nja sodelavcev in od njihovega občutka pred izidom analize sne- manja. Vedno je potrebno stre- meti za tem, da dosežemo kar največje soglasje in enotnost med delavci in tudi med samim pla-

nerjem in mojstrom zadevnega oddelka.

Ravno tako mora snemalec imeti določen odnos do delavke, pri kateri snema. Ta pristop mo- ra sloneti predvsem na medse- bojnem kontaktiranju, sicer lah- ko pride do zelo hladne atmosfere med delavko in snemalcem.

Snemanje bo tudi potekalo brez večjih težav, če to izvaja vodja, ki tak oddelak dobro pozna in ki si je že pridobil zaupanje s svo- jo strokovnostjo in razumnostjo. Tako bodo lahko zajeti tudi vsi vplivi v kar najbolj objektivni obliki, posamezna reagiranja pa so že skoraj v naprej onemogo- čena.

Izid snemanja bo po vsej ver- jetnosti kazal pri različnih delav- cih različne rezultate, kar lahko sklepamo že iz navedenih faktor-jev. Zato moramo dobljene re- zultate uskladiti z normalnimi vrednostmi, za kar so nam po- trebni podatki stopnje učinka po- sameznikov. Za ugotavljanje tega faktorja se poslužujemo daljšega časovnega obdobja in ugotovimo poprečno doseganje storilnosti za vsakega delavca posebej.

Sistem »REFA« je te stopnje doseganja storilnosti razdelil na sedem vrst učinkov približno ta- kole:

1. vrhunski učinek	= faktor (f) = 1,30
2. zelo dober učinek	f = 1,15—1,30
3. dober učinek	f = 1,05—1,15
4. normalni učinek	f = 0,95—1,05
5. nezadovoljiv učinek	f = 0,85—0,95
6. slab učinek	f = 0,75—0,85
7. zelo slab učinek	f = 0,75 in manj

Primer:

Pri delavki »X« smo ugotovili stopnjo učinka, ki ustreza faktor-ju 1,25. Za prebiranje 300 kg pa- pirja je porabila 60 minut. V dru- gem primeru pa imamo delavko »Y«, katere faktor učinka znaša le 0,80. Ta je porabila za 300 kg papirja 94 minut. V obeh prime- rih imamo enako količino, ven- dar smo ugotovili bistveno raz- lično porabo časa, zato moramo v obeh primerih porabljen čas ko- rrigirati s faktorjem stopnje učin- ka.

- I. $60' \times 1,25 = 75'$
- II. $94' \times 0,80 = 75,2'$

Normalni čas obratovanja naj bi v tem primeru torej znašal okrog 75'. Če smo stopnjo učinka dokaj precizno določili, potem bo- do odstopanja smela biti zelo mi- nimalna.

Potrebno je tudi raziskati stop- njo obremenitve delavk. Če je ta trajno prekoračena, se nam v doseganju storilnosti lahko kma- lu kažejo negativni znaki. Zato moramo istočasno skrbeti, da bo fizično naprežanje čim manjše. Za doseg tega je zelo učinkovito preusmerjanje tehnologije ročne- ga prebiranja na tako imenovano strojno prebiranje. Z drugimi be- sedami, že pred ročnim prebira- njem izločiti čim več napak na papirnih strojih in strojni dode- lavi, ter tako pripraviti papir v določeni zahtevani kvaliteti za tržišče. Tak način razbremenjeva- nja, predvsem prebiralk, nam občutno lahko dvigne storilnost celotnega oddelka.

črpavanja in preobremenitve. Nagrajevanje mora vsebovati ele- mente, ki bistveno vplivajo na doseganje storilnosti. To so pred- vsem asortiment (velikost forma- tov, vrsta papirja in gramatura), zahtevana kvaliteta končnega proizvoda in pa količina izmeta, ki ga mora prebiralka izločiti. Ugotovitve kažejo, da storilnost z rastočim odstotkom izmeta naglo pada. Tako lahko računa- mo z normalno storilnostjo le pri izločanju količine izmeta do 5%. Pri 7% bo faktor doseganja le 0,70, pri 10% 0,50 in pri 30% iz- meta le še 0,30. Čim višji bo torej odstotek izmeta, manjša bo sto- rilnost, vendar zaradi tega na- grajevanje ne sme biti nižje.

Ravno tako bomo ob vsaki spremembi, bodisi normativov ali organizacije, zasledili določen mrtvi interval, v katerem je sko- raj vedno tudi trenutno nižja sto- rilnost. V tem času delavke obi- čajno med seboj razglabljajo o uspešnosti določene spremembe, često pa tudi nastanejo reakcije z motivacijo, da so oškodovani, da so postavljeni normativi nedo- segljivi in podobno.

Čas trajanja takih intervalov do normalnega poteka dela je od- visen od ustvarjenih psihičnih napetosti zaposlenih. Najboljši izhod je vsekakor čim tesnejše sodelovanje med podrejenimi in predpostavljenimi na področju zadevnega dela, dejansko lažje opravljanje obstoječega dela in primerno nagrajevanje.

Literatura: REFA
— Nachrichten N° 23/1970
Von E. C. Wexler

Zanimiv način medsebojne pomoči

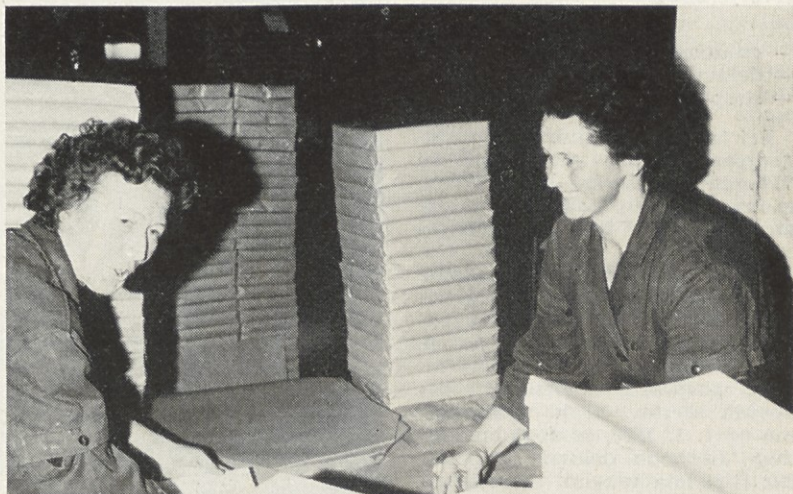
VEVČE, MARCA — Sindikalni odbor neke naše tovarne papirja je organiziral akcijo o osnovanju posmrtnega fonda in pri tem tudi uspel. To osnovanje je bilo po- vsem opravičeno in koristno za vse člane delovne skupnosti.

Ko so predlagali ustanovitev posmrtnega fonda, so ugotovili njegov osnovni namen, tj. izpla- čilo enkratne pomoči članom ko- lektiva ali njihovim družinam v primeru smrti. Če je umrl član družine, ki je živel v skupnem gospodinjstvu s prizadetim (mati, oče, žena, mož, otrok), je član ko- lektiva prejel iz tega fonda dolo- čeno vsoto, ki mu je lajšala stro- ške pogreba.

Pri nas sta kot kaže površna statistika, taka primera dva ali trije v enem mesecu. Če bi člani kolektiva ob mesečnih izplačilih prispevali v ta fond 5 din, bi vsak mesec zbrali 4.400 din. Torej bi za vsak smrtni primer aktivnega člana lahko izplačali svojcem 2200 din oziroma za smrt svojca 2-krat po 1.100 din aktivnemu čla- nu. Seveda je to samo okvirna ideja. Možne so še druge varian- te, o katerih bi bilo treba raz- pravljati. Vsekakor pa osnovna ideja ni slaba. Njena realizacija bi bila dobrodošla zlasti tistim članom kolektiva, katerih mate- rialni položaj ne dopušča enkrat- nih večjih izdatkov.

Stirinajest dni je že, odkar razporeditev dela v papirni dvorani drugače izgleda

Pri zavijanju malih formatov

Delavski svet je obravnaval in sprejel zaključni račun za leto 1970

KOLIČEVO, MARCA — Na zasedanju dne 18. 2. 1971 je DS razpravljala o poslovanju podjetja v preteklem letu. Na tem zasedanju, ki mu je prisostvoval tudi predsednik Sob Domžale tov. Klemenc, je bilo ugotovljeno, da je leto, ki je za nami, za kolektiv Papirnice Količevo značilno po tem, da smo ponovno povečali obseg proizvodnje in realizacije ter, da smo dosegli tudi dobre finančne rezultate.

Plan proizvodnje je bil postavljen za 3,9% višje, kot pa je znašala realizacija leta 1969. Iz objektivnih razlogov, tako postavljeni plan ni bil izpolnjen, saj nismo zaradi porušitve parovoda in elektrovođa obratovali s kartonskim strojem II in lesobrusilnico deset dni, prav tako pa je tudi izpad proizvodnje pri lepenki zaradi montaže in rekonstrukcije sušilnega kanala.

Realizirana proizvodnja je bila dosežena v višini 27.598 ton, kar je za 3,4% več kot leto prej. Vrednostno pa se je realizacija povečala za 27,5%. K tako povečani realizaciji so precej pripomogle, poleg nove proizvodnje premazanih kartonov, tudi povečane prodajne cene. Le-te smo morali povečati, če smo hoteli kriti občutno povečanje nabavnih cen naših osnovnih surovin, predvsem celuloze.

Kratek povzetek iz ugotovitev o proizvodnji in realizaciji bi bil naslednji:

Realizacija po količini se je v primerjavi s letom 1969 povečala za 904 tone oz. 3,4%.

Do povečane realizacije po količini pa je prišlo:

a) zaradi višje bruto proizvodnje strojev, kot posledice višje urne proizvodnje za 740 ton oz. 2,8%;

b) zaradi znižanja zalog nedovršene proizvodnje za 152 ton oz. 0,6%;

c) zaradi znižanja zalog gotove proizvodnje za 12 ton oz. 0%.

Prevladujoč vzrok za povečano količinsko realizacijo je povečana bruto proizvodnja, saj na to povečanje odpade 82% celotnega povečanja. Povečanje je bilo doseženo kljub manjšemu številu obratovalnih ur, torej zaradi večje urne proizvodnje in zato moramo to dejstvo oceniti kot zelo ugodno, saj se mora efekt tega povečanja odraziti tudi na bolj-ših poslovnih rezultatih, ki so izraženi z zneskom doseženega dohodka.

Vrednost osnovnih sredstev se je od 31. 12. 1969 povečala zaradi novih nabav in rekonstrukcij za 867.070 Ndin in zmanjšala zaradi odpisov izrabljenih osnovnih sredstev za 565.120 Ndin. Povečanje vrednosti osnovnih sredstev, v primerjavi s skupno vrednostjo osnovnih sredstev je malenkostno, kar je razumljivo, saj razen rekonstrukcije sušilnega kanala v letu 1970 ni bilo večjih investicijskih vlaganj. Zaradi razmeroma majhnih vlaganj v osnovna sredstva, se tudi ni spremenila struktura osnovnih sredstev in je ista, kot je bila leto prej. Od skupne vrednosti odpade 0,4% na vrednost zemljišč, 29 odstotkov na vrednost gradbenih objektov in 70,6% na vrednost delovnih priprav.

Druga posledica razmeroma nizkih investicijskih vlaganj, posebno še ob pospešeni amortizaciji, je visoka odpisanost osnovnih sredstev v našem podjetju:

Odpisanost osnovnih sredstev konec leta 1969 in konec leta 1970 je znašala:

	1969	1970
— gradbeni objekti	40,7	45,0
— delovne priprave	59,3	68,0
— skupaj	53,7	61,3

Pri tem pa so kljub novim vlaganjem odpisani parni kotli že 71% in proizvodni stroji 67%, znotraj teh grup pa so posamezne naprave že več let v celoti odpisane.

Odpisanost osnovnih sredstev konec leta 1969 je bila v industriji papirja Slovenije 47,8%, v celotni panogi Jugoslavije pa je znašala 32,1%.

Ob pospešeni amortizaciji osnovnih sredstev, ki jo uporabljamo od 1. 1. 1970, se nam bo zgodilo, da bodo delovne priprave čez štiri leta v celoti amortizirane in bo neodpisana vrednost samo še na gradbenih objektih.

Za sanacijo takega stanja je edina rešitev v srednjeročnem programu, ki v svojih zasnovah predvideva rekonstrukcijo obstoječih proizvodnih naprav in novo investiranje v kartonski stroj III z vsemi spremljajočimi investicijskimi naložbami.

Terjatve za dobave na domačem tržišču, kakor tudi pri izvozu zadnja leta občutno naraščajo. To je po eni strani v vzročni zvezi s porastom vrednosti naše realizacije, po drugi strani pa v zvezi s hitrejšim oz. počasnejšim odplačevanjem naših faktur. Normalno

tem pa moramo imeti seveda pred očmi stanje v našem podjetju, upoštevati moramo splošno situacijo in ne nazadnje komercialne odnose z vsakokratnim konkretnim partnerjem.

Ugotavljamo tudi, da je v povečanih terjativah angažiran znatni del poslovnega sklada, ki bi ga lahko ob zmanjšanju terjatev vložili v dolgotrajnejše naložbe v osnovna sredstva in s tem v modernizacijo podjetja.

Zaloge surovin in materiala so se v poprečju povečale za 35,8%. Tako povečanje vrednosti zalog surovin ni samo posledica povečanih nabavnih cen, ampak gre tudi za dejansko povečanje zalog. Tako stanje se po eni strani zelo ugodno odraža v tem, da smo s surovinami preskrbljeni za nemoteno proizvodnjo, ima pa se-

Ivo Sonc, Albin Klemenc, Aleksander Rihtar in Ivan Stupica na seji DS ob sprejemu zaključnega računa

bi bilo, da bi terjatve naraščale samo za toliko, kolikor naraste vrednost realizacije. Vidimo pa, da nam kupci za izvoženo blago dolgujejo precej enakomerno, medtem ko nam domači kupci plačujejo v skoraj petkrat daljšem času kot leta 1965.

Iz primerjav o višini terjatev do naših kupcev povzemamo:

— da so terjatve za izvoženo blago sicer v absolutnem porastu, da pa je rok plačila ostal skoraj isti kot pretekla leta oz. precej krajši kot leta 1967 in 1968;

— da so tudi terjatve za prodano blago v državi v absolutnem porastu, da pa se je skrajšal rok plačila od lanskim 114 dni na 107 dni v letošnjem letu.

Ker ti ukrepi, ki jih je v zvezi z nelikvidnostjo v lanskem letu sprejela zvezna skupščina, niso rodili zaželenih rezultatov, nam ostane edina možnost, da najdemo in sprejmemo ustrezne ukrepe znotraj našega podjetja. Pri

veda tudi negativne posledice, ki se kažejo v povečanju angažiranja obratnih sredstev za te namene.

Ob koncu obravnavanja poglavja o sredstvih naj damo še kratek povzetek.

Obseg sredstev se spričo povečanja obsega poslovanja in povečanih vrednosti absolutno in relativno povečuje, pri tem pa se spreminja struktura sredstev in virov. Osnovna sredstva se spričo letnih odpisov zmanjšujejo, obratna sredstva pa se, zaradi povečanih zalog, predvsem na povečanih terjatev povečujejo, ob istočasnem naraščanju obveznosti do dobaviteljev in kratkoročnih kreditov, pri tem pa služi celotno povečanje poslovnega sklada (dobiček in amortizacija) za pokrivanje povečanih obratnih sredstev.

Celotni dohodek, ugotovljen na podlagi fakturirane realizacije, je bil po letih naslednji:

Leto	Prodaja v državi	Prodaja za izvoz	Ostala realizac.	Skupaj celotni dohodek	N din	
					Razni	Verižni
1964	48.159.358	8.658.517	1.596.491	58.414.366	100,0	100,0
1967	47.722.227	9.249.982	2.620.056	59.592.265	102,0	95,2
1969	56.594.235	9.031.465	4.952.475	70.478.175	120,7	109,5
1970	71.430.192	12.239.269	5.929.315	89.598.776	153,4	127,1

Zaključni račun za leto 1970 je sprejet

Vrednost celotnega dohodka, kot seštevek vseh vrst realizacije, se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 27,1%. Ugotovljeno povečanje celotnega dohodka je rezultat povečane realizacije osnovne proizvodnje po količini, povečanih prodajnih cen ter povečanih izrednih dohodkov.

Od skupne realizacije po vrednosti je odpadlo na prodajo v državi 79,7%, na prodajo za izvoz 13,7% in na ostalo realizacijo in izredne dohodke 6,6%. Če pri obravnavanju izpolnitve plana realizacije smo ugotavljali, da se je realizacija osnovne proizvodnje po količini povečala za 3,4%, kot pa ugotavljamo na tem mestu, znaša porast realizacije po vrednosti 27,6%. Iz tega izhaja, da znaša porast realizacije zaradi povečanih prodajnih cen 24,2%.

Prodajne cene so se v našem podjetju v lanskem letu povečale dvakrat, vendar to povečanje prodajnih cen, ki je imelo svoj vzrok v povečanih nabavnih cenah, kar bomo obravnavali na drugem mestu, ni znašalo toliko, ampak približno 15%. Ostala razlika 8,2% pa predstavlja povečano vrednostno realizacijo, zaradi začetka proizvodnje tripleks premazanih kartonov, ki je boljše kvalitete in zaradi tega dosega tudi višje prodajne cene.

Iz analize stroškov za porabljeni material ugotavljamo predvsem to, da so stroški v primerjavi s preteklim letom v precejšnjem porastu in da ta porast v poprečju znaša 20,7%. Porast stroškov je bil pri posameznih materialih različen, prav tako pa so bili različni tudi vzroki. Stroški za porabljene surovine izkazujejo v absolutnem znesku največji porast in so glede na udeležbo v skupnih stroških daleč najbolj pomembni.

	1969	1970	Povečanje	%
Dobiček	3.354.985	5.742.415	2.387.430	71,2
Vkalk. oseb. doh.	15.142.758	18.207.993	3.065.235	20,2
Dohodek podj.	18.497.743	23.950.408	5.452.665	29,5

Porast dobička je spričo ugodnih gibanj v gospodarjenju preteklega leta za 71,2% višji, kot leto prej, medtem ko so vkalkulirani osebni dohodki narasli v manjši meri le za 20,2%. Podjetniški dohodek se je tako povečal za 29,5%.

O dokončnem predlogu delitve dohodka po zaključnem računu sta na podlagi določil pravilnika o ugotavljanju in delitvi dohodka Papirnice Količevo razpravljala odbor za medsebojne odnose na 11. seji 12. 1. 1971 in poslovni odbor na seji dne 6. 1. 1971. Na teh sejah sta oba odbora sprejela naslednje sklepe:

— Z izplačilom osebnih dohodkov za mesec december je dokončno zaključena delitev dela dohodka za osebne dohodke za leto 1970.

— Za pokritje izdatkov sklada skupne porabe v letu 1971 je potrebno iz delitve dohodka po zaključnem računu za leto 1970 na-

Kratek povzetek iz analize stroškov za porabljeni material bi bil naslednji:

	N din
— Stroški za porabljeni material v letu 1969 so znašali	39.289.129
— Stroški za porabljeni material v letu 1970 so znašali	47.424.371
Zvišanje	8.135.242

To zvišanje stroškov za porabljeni material pa je rezultat:

— Zvišanja	N din
električne energije	276.491
goriva	451.316
nabavnih cen	9.833.067
Skupaj zvišanje	10.560.874
— Znižanja	N din
zaradi substitucije nižja poraba vlaknin	1.755.632
niža por. dod. mater.	597.000
Nižja por. dod. mater.	73.000
Skupaj znižanje	2.425.632

Indirektni stroški

Skupna karakteristika za te vrste stroškov je, da so v glavnem neodvisni od višine proizvodnje in da nastajajo tudi, če določene proizvodnje ni. Indirektni stroški so se povečali za 31,8%, torej precej več, kot pa stroški za porabljeni material. Če ne bi bilo dvigovanja cen in tudi ne drugih vplivov, potem bi indirektni stroški ne naraščali, razen v tistih primerih, za katere bi sami sklenili.

Primerjava dobička in dohodka, ugotovljenega na podlagi fakturirane realizacije, je za obe primerjani leti naslednja:

	1969	1970	Povečanje	%
Dobiček	3.354.985	5.742.415	2.387.430	71,2
Vkalk. oseb. doh.	15.142.758	18.207.993	3.065.235	20,2
Dohodek podj.	18.497.743	23.950.408	5.452.665	29,5

meniti v sklad skupne porabe 800.000 Ndin.

— Po določilih pravilnika naj se formira rezervni sklad podjetja v višini 2% od poprečno uporabljenih obratnih sredstev v letu 1970.

— Ostanek dohodka naj se namenijo v poslovni sklad s tem, da se upoštevajo potrebe po razširjeni reprodukciji podjetja in pa povečane potrebe po obratnih sredstvih.

Upoštevajoč tako delitev dohodka bo po pokritju pogodbenih in zakonskih obveznosti ostalo podjetju za 8,9% več sredstev, kot leta 1968. Ob tako povečanih sredstvih bi namenili za bruto osebne dohodke 76,2%, za sklade pa bi ostalo 23,8%, se pravi mnogo več kot leta 1969, ko je ostalo za sklade 14,1%.

Na mestu je tudi, da pregle- damo, kakšna so sredstva za enostavno in razširjeno reprodukcijo primerjanih dveh let.

	1969	1970	%
Poslovni sklad	1.745.025	4.207.184	241,1
Amortizacija	3.406.416	6.375.181	187,1
Skupaj	5.151.441	10.582.365	205,4

Kljub temu, da smo povečali amortizacijo za skoraj še enkrat, se dobiček več kot podvoji. Na ta način razpolagamo z več kot še enkrat večjimi sredstvi za enostavno in razširjeno reprodukcijo, kar je brez dvoma izredno lep uspeh.

Na podlagi poslovnega poročila, predložene bilance stanja, ki že upošteva sprejeti in potrjeni popis sredstev ter na podlagi pred-

ložene bilance uspeha, je delavski svet skladno z določili 50. člena statuta Papirnice Količevo, sprejel naslednjo

ODLOČBO

1. Sprejme se bilanca stanja Papirnice Količevo.

2. Sprejme se bilanca uspeha Papirnice Količevo za čas od 1. 1. do 31. 12. 1970, ki izkazuje naslednje zneske:

	N din
Realizacija po izdanih fakturah	87.586.347.65
Izredni dohodki	2.012.427.93
CELOTNI DOHODEK	89.598.775.58
Stroški za porabljeni material	61.595.116.12
Izredni izdatki	419.247.60
PORABLJENA SREDSTVA	62.014.363.72
DOHODEK	27.584.411.86

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ob novem pravilniku o delovnih razmerjih

KOLIČEVO, MARCA — Naglo spreminjanje in dopolnjevanje zakonskih ter drugih predpisov narekuje podjetjem, da stalno spreminjajo in usklajujejo svojo notranjo zakonodajo z nastalimi spremembami. Tako je tudi naše podjetje to storilo na področju urejanja delovnih razmerij, ko je delavski svet sprejel novi pravilnik o delovnih razmerjih. Sedaj je ta pravilnik v celoti usklajen z obstoječo zakonodajo, prav tako pa tudi z novosprejetim statutom podjetja. Pretežni del prejšnjega pravilnika, ki so ga v obliki posebne knjižice skupno s pravilnikom o varstvu pri delu prejeli vsi člani kolektiva, je še vedno ostal v veljavi, spremenjena so le posamezna ožja področja, o katerih bo govora v tem sestavku.

V skladu z določili statuta je prejšnji pravilnik doživel spremembo v organih, ki odločajo o vprašanjih iz delovnih razmerij. Prej so o tem odločale posamezne komisije, sedaj pa je celotno odločanje prešlo na odbor za medsebojne odnose, ki odloča na I. stopnji in na delavski svet podjetja, ki odloča na II. stopnji.

Posamezniki so pristojni za odločanje o pravicah iz delovnih razmerij le takrat, kadar so za to s pravilnikom posebej pooblašteni (npr. v primerih začasnih premestitev, uvedbi nadurnega dela itd.). Razen navedenih organov in pooblaščenih oseb ni nihče v podjetju pristojen za odločanje o pravicah, ki izvirajo iz delovnih razmerij.

Določila novega pravilnika, ki se nanašajo na sprejemanje delavcev, niso doživela večjih sprememb. Postopek za sprejem je enak prejšnjemu, nova so le nekatera določila, ki se nanašajo na sprejemanje vodilnih delavcev. Obsežno število vodilnih delavcev je novi pravilnik skrčil na 4 delovna mesta, in sicer: vodja komercialnega sektorja, vodja tehnično proizvodnega sektorja, vodja finančno računovodskega sektorja in vodja kadrovskega splošnega sektorja. Za zasedbo navedenih vodilnih delovnih mest določa novi pravilnik posebne pogoje, poleg tega pa še določa v skladu z zakonom, da se ta mesta zasedajo na podlagi javnega razpisa.

O razporeditvi delavcev vsebuje pravilnik določila, ki se nanašajo na sprejem in razporejanje novosprejetih delavcev in določila, ki se nanašajo na razporejanje že sprejetih delavcev iz enega na drugo delovno mesto (premetitve). Vsakega novo sprejetega delavca je potrebno ob sprejemu razporediti na delovno mesto, ki ustreza njegovim sposobnostim, ob pogoju, da izpolnjuje posebne pogoje, ki se zahtevajo za zasedbo določenega delovnega mesta. Iz enega na drugo delovno mesto je delavec lahko trajno razporejen le, če delovno mesto, na katero se razporeja, ustreza stopnji njegove strokovne usposobljenosti za posamezen poklic oziroma smer. Taka premetitev se lahko opravi samo v primeru, kadar to zahteva delovni proces, zmanjšan obseg dela ali v drugih podobnih primerih, kadar to zahteva organizacija dela v podjetju. Opisana razporeditev delavcev ni v ničemer odvisna od vrednotenja posameznih delovnih mest ter ima lahko premeščen delavec na novem delovnem mestu večje ali manjše osebne dohodke. Zoper odločbo o razporeditvi se delavec lahko pritoži na delavski svet, ki je pristojen, da o tem dokončno odloči.

Nova in zelo stroga pa so določila pravilnika za tiste delavce, ki se nečesto ravna po dokončni odločbi o razporeditvi. Če delavec, za katerega je sklenjeno, da se premesti, ne ravna v skladu s tem sklepom, mu od tega trenutka dalje teče odpovedni rok ter mu celovno razmerje po preteku roka preneha.

Poglavje pravilnika, ki obravnava celovni čas, oumore, počitke in dopust je le v sleanjem doživelo večje spremembe. Tako se je stevilo dni dopusta, ki je odvisen od let zaposlitve, povečalo, ostale osnove in merila za odmerjenje dopusta pa so take kot so bile. Stevilo dni dopusta, ki je odvisno od let zaposlitve, znasa za delavce z delovno dobo:

do 5 let	12 dni
nad 5 do 10 let	15 dni
nad 10 do 15 let	18 dni
nad 15 do 20 let	21 dni
nad 20 do 25 let	24 dni
nad 25 let	27 dni

Spremenili so se tudi kriteriji za dodeljevanje dopusta, namenjenega za strokovno izobraževanje. Temu vprašanju posveča naše podjetje, enako kot to delajo drugod po svetu, veliko pozornost. Pogoji za pridobitev dopusta zaradi strokovnega izobraževanja je seveda predhodno soglasje odbora za medsebojne odnose, da se bo delavec izobraževal v tisti smeri in na tisti šoli, za kar je zainteresirano podjetje.

Novi pravilnik enako kot prejšnji le načeloma ureja problematiko osebnih dohodkov, ker je to področje obdelano v pravilniku o razdeljevanju osebnih donodkov. Popolnoma na novo je v tem poglavju urejeno le izplačevanje nadomestila osebnega dohodka za čas trajanja bolezni, ko delavec ne dela. Do sedaj je lahko katerikoli zdravnik odločal o oceni ali je delavec sposoben za delo ali ne in to za prvih 30 dni odsotnosti. Boleznino za omenjeno število dni pa je iz svojih sredstev plačevalo podjetje, pri tem pa ni imelo vse do sedaj nobenih možnosti vplivati na njihovo potrošnjo, čeprav je vedelo za posamezne zlorabe. To se je pokazalo posebno takrat, ko so nekateri naši delavci, ki so odšli na redni dopust, v večjih primerih le-tega podaljšali z bolezenskim dopustom do 30 dni, čeprav za to niso imeli opravičljivih razlogov. Ker so ti primeri v zadnjem času dobili nevaren obseg, trošila pa so se zato brez potrebe sredstva podjetja, je bilo na delavskem svetu sprejeto stališče, da je treba takemu početju napraviti konec ter se poslužiti zakonskih možnosti, da se to prepreči.

To je bilo storjeno s 123. členom novega pravilnika, ki se glasi:

»V času bolezni, ko delavec ne dela, prav tako v času nege obolelega družinskega člana in v drugih primerih, ki jih zakon določa, ima delavec v skladu z zakonom in tem pravilnikom ter pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov pravico do nadomestila osebnega dohodka.

Oceno delovne sposobnosti delavca za prvih 30 dni odsotnosti zaradi bolezni in potrebo po odsotnosti z dela zaradi nege obolelega družinskega člana, lahko poda izključno le pristojni zdravnik v zdravstveni ambulanti v Jaršah. Zato so člani delovne skupnosti dolžni iskati oceno svoje delovne sposobnosti oziroma ugotavljati potrebo odsotnosti zaradi nege obolelega družinskega člana le pri navedeni ambulanti.

Če je oceno delovne sposobnosti oziroma potrebo po odsotnosti zaradi nege družinskega člana podal zdravnik druge zdravstvene ustanove, nima delavec, ki je bil odsoten, pravice do nadomestila osebnega dohodka za prvih 30 dni.

Le v izjemnih primerih, kadar to oceni pristojni zdravnik v zdravstveni ambulanti Jarše, se delavcu lahko prizna nadomestilo iz predhodnega odstavka.

Za uresničitev gornjega sklepa je bila z zdravstveno ambulanto v Jaršah sklenjena ustrežna pogodba, ter se bo gornje določilo uporabljalo od dneva, ko bo o tem odločil odbor za medsebojne odnose. Pripomnim naj še, da z opisano ureditvijo ni kršeno načelo proste izbire zdravnika po splošnih zdravstvenih predpisih, saj ima vsak možnost, da si išče zdravstveno pomoč tudi drugod. Seveda pa si mora delavec, ki je bil pri drugem zdravniku in želi, da se mu za prvih 30 dni izplača boleznina, preskrbeti oceno delovne sposobnosti od pristojnega zdravnika v zdravstveni ambulanti v Jaršah. Brez pismenega mnenja pristojnega zdravnika podjetje boleznine ne bo izplačevalo. Z opisano ureditvijo bo v precejšnji meri onemogočeno neopravičeno izkoriščanje sredstev podjetja, poleg tega pa bo brez dvoma dosežena večja kontrola zdravstvenega stanja zaposlenih. Ni odveč pripomniti, da velika večina članov našega kolektiva novih določil ne bo občutila, saj vzamejo bolniški dopust le v upravičenih primerih, ko so res bolni, seveda pa bodo neugodno prizadela vse tiste, ki so nagnjeni k izigravanju tovarniških predpisov ter k neupravičenemu izkoriščanju sredstev.

Večje spremembe je doživel pravilnik v poglavju, ki obravnava odgovornost za kršitve delovnih dolžnosti. Na novo so bile določene nekatere kršitve delovne dolžnosti, pa tudi postopek pri izrekanju ukrepov je doživel večje spremembe. Če si hoče podjetje zagotoviti izpolnitev delovnih in poslovnih dolžnosti, ne more biti nobenega dvoma, da je vsak član delovne skupnosti dolžan izpolnjevati svoje splošne in posebne dolžnosti, ki izvirajo iz delovnega razmerja, splošnih predpisov, samoupravnih aktov podjetja ter na podlagi teh aktov izdanih delovnih nalogov. Če delavec ne izpolnjuje ali malomarno izpolnjuje svoje delovne dolžnosti, ki izvirajo iz navedenih predpisov, krši delovno dolžnost. Glede na nevarnost se te kršitve delijo na hujše in lažje.

Naj navedemo nekaj primerov hujših kršitev delovne dolžnosti iz 132. člena pravilnika: povzročitev večje materialne škode podjetju z malomarnim ali nevestnim opravljanjem dela, neupoštevanje varnostnih ukrepov pri delu, neupravičena ali nedovoljena odklonitev opravljanja delovnih nalog ali neizpolnitev delovnih dolžnosti oziroma ukazov, ki jih dajo pristojni organi ali nadrejeni delavci, prihod na delo v opitem stanju kakor tudi popivanje ali uživanje alkoholnih pijač med delom in ostale kršitve.

Kršilec delovnih dolžnosti je mogoče izreči naslednji disciplinski ukrep: opomin, javni opomin, zadnji javni opomin in izključitev. Prve tri ukrepe izreka odbor za medsebojne odnose, izključitev iz podjetja pa lahko izreče na predlog tega organa le delavski svet po opravljenem tajnem glasovanju in to samo v primeru težje kršitve delovne dolžnosti. Izrečeni ukrepi se po pravnomočnosti vpišejo v kadrovske evidenco, javni opomin, zadnji javni opomin pa se poleg tega tudi izobesita na oglasni deski podjetja. Če delavec v enem letu, ko mu je bil izrečen ukrep zaradi lažje kršitve delovne dolžnosti, ne stori nobene kršitve, se ukrep črta iz evidence in se šteje, kot da sploh ni bil izrečen. Če pa je delavec storil hujšo kršitev delovne dolžnosti, znaša ta rok 2 leti.

Podrobnejše je v novem pravilniku obdelana odstranitev delavca iz delovnega mesta ali iz podjetja v primerih, če je protijemu uveden kazenski postopek ali če je storil kršitev delovne dolžnosti, pa bi s svojo navzočnostjo na delovnem mestu povzročal nered ali motnje v normalnem življenju podjetja. Iz delovnega mesta lahko delavca odstrani na podlagi odločbe direktorja podjetja, iz podjetja pa ga lahko odstrani le odbor za medsebojne odnose. Taka odstranitev (suspens) lahko traja največ le do dokončne odločitve pristojnega organa o storjeni kršitvi delovne dolžnosti.

Določila o materialni odgovornosti zaposlenih se niso spremenila. Še vedno velja, da mora delavec, ki namenoma ali iz velike malomarnosti povzroči na delu ali v zvezi z delom podjetju materialno škodo, to škodo tudi povrniti. Višino škode in odgovornost za povzročeno škodo ugotovi tričlanska strokovna komisija, ki jo imenuje odbor za medsebojne odnose, če pa je bila škoda povzročena s kršitvijo delovne dolžnosti, pa jo ugotovi organ, ki je pristojen za izrek ukrepa. Delavec, za katerega je sklenjeno, da mora škodo poravnati, lahko vloži na DS prošnjo, da ga deloma ali v celoti oprosti plačila. Delavski svet odloči o tem po prosti presoji, vendar pa delavca ne more oprostiti plačila, če je bila škoda namenoma povzročena.

Tudi poglavje, ki obravnava prenehanje dela, je doživelo le manjše spremembe. Enako kot prejšnji pravilnik tudi novi pravilnik v skladu z zakonom podrobneje ureja naslednji način prenehanja dela:

— po enostranski volji delavca,

— po sporazumu med delavcem in podjetjem,

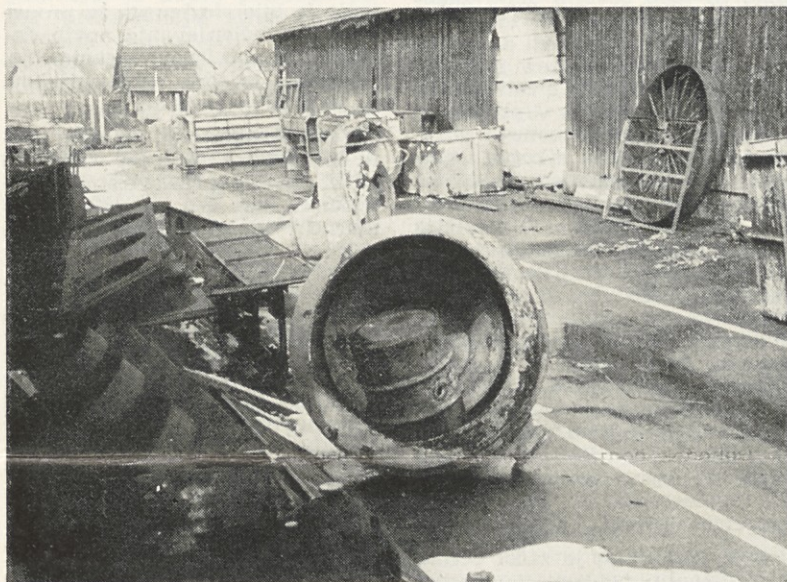
— po sklepu delovne skupnosti brez privolitve delavca,

— neodvisno od volje delavca in delovne skupnosti (po zakonu).

Pomembnejša novost je le pri prvo navedenem načinu prenehanja delovnega razmerja. Po prejšnjem pravilniku je moral organ upravljanja o vseh oblikah prenehanja dela posebej sklepati, sedaj pa v prvo navedenem primeru to ni potrebno. Delavcu preneha delo v podjetju, če je dal odpoved, ko mu je pretekel odpovedni rok. O ostalih naštetih oblikah prenehanja dela delavcu v podjetju pa odločajo za vsak primer posebej pristojni organi upravljanja.

V gornjem informativnem sestavku sem opisal vse pomembnejše spremembe in dopolnitve, ki jih je doživel prejšnji pravilnik. Podrobneje se lahko s temi določili seznanijo člani delovne skupnosti, če izrazijo željo, da naj se posamezna določila pravilnika v tem glasilu podrobneje obdelajo in pa kasneje, ko bo pravilnik v obliki posebne knjižice dan vsakemu zaposlenemu v našem podjetju. To bo seveda v primeru, če ne bo podjetje na osnovi novih zakonov prisiljeno pravkar sprejeti pravilnik zopet spreminjati.

Stane Skok

Količevo 1971: Koliko časa bomo to še gledali?

Delavski svet je obravnaval in sprejel zaključni račun za leto 1970

(Nadaljevanje s 4. strani)

3. Sprejme se delitev dohodka	N din
Papirnice Količevo za leto 1970	
Dohodek za razdelitev	27.584.411.86
od tega:	
Pogodbene obveznosti	1.224.921.15
Zakonske obveznosti	2.405.582.10
Osebnih dohodkov	18.254.223.50
Rezervni sklad	692.500.50
Sklad skupne porabe	800.000.00
Poslovni sklad	4.207.184.61

4. Sprejme se predračun izdatkov sklada skupne porabe podjetja za leto 1971	N din
Anuitete za kredite v odplačilu	293.022.00
Dotacije in drugi izdatki	132.000.00
Izdatki po določilih pravilnika	562.000.00
Vročevanje za stanov. gradnjo	700.000.00
Prispevki na izdatke SSP	36.978.00
Nerazporejena sredstva	128.000.00
SKUPAJ :	1.852.000.00

5. Sprejme se okvirni plan vlaganj podjetja iz poslovnega sklada za leto 1971, ki predvideva naslednje naložbe:	N din
Anuitete za kredite v odplačilu	2.402.679
Odplačilo inoz. komer. kreditov	582.231
Povečanje obratnih sredstev	840.000
Letne investicije po planu NI	2.000.000
Prisp. v skupne rezerve	284.984
Dolgoročne naložbe	4.472.471
SKUPAJ :	10.582.365

6. Sprejme se bilanca stanja »Bifeja« na dan 31. 12. 1970.	7. Sprejme se bilanca uspeha »Bifeja« za čas od 1. 1. do 31. 12. 1970.
	Aleksander Rihtar

Papirničar : tiskar ?

VEVČE, MARCA — Že pred desetletji, ko so si tiskarji postavili rotacijske stroje in so tudi od papirnih proizvajalcev začeli zahtevati industrijsko izgotovljene tiskovne papirje, so si obenem prizadevali, da bi ugotovili tiste lastnosti papirja, ki so najbolj prominentni za tiskarje.

V tem skupku lastnosti je »tiskovnost« izredno važna postavka. Moramo pa razlikovati pojma »potiskalnih« in »odtiskalnih« lastnosti. Potiskalne lastnosti so predvsem lastnosti mehničnega značaja in so odvisne v glavnem od teka papirnega zvitka. Odtiskovalne lastnosti pa obsegajo lastnosti tiskovno-tehničnega značaja. Še dalje pa k tema dvema lastnostima lahko dodamo optične lastnosti.

Prevladuje mnenje, da tiskovnost ni čista papirna lastnost, temveč pod tem izrazom pojmuje mo odnos med tiskovnimi papirji in tiskarsko barvo pri ugodnih pogojih tiskanja.

To pomeni, da je izgled tiskarskega izdelka odvisen ne samo od kvalitete in dobrih lastnosti papirja, temveč tudi od lastnosti tiskarske barve, ravno tako pa tudi od tiskarske oblike, katera pa je zopet povezana s tiskarskim postopkom ter koncepcijo tiskarskega stroja, ter seveda samim izdelkom.

Zadnja trditev pa jasno potrjuje, da če se pogovarjamo o tiskovnosti, se moramo pač bolj jasno opredeliti. Z drugimi besedami: odvisno od zahtev, ki jih tiskarji postavljajo za papir, se moramo odločiti med tremi osnovnimi tiskarskimi postopki — med visokim tiskom, ploskim tiskom in globokim tiskom.

Zavedati se moramo, da medsebojni odnos med papirjem in tiskarsko barvo narašča v naslednjem zaporedju tiskarskih tehnik — knjižni tisk, ploski tisk, globoki tisk.

Zaradi popolnoma drugačne zgradbe barv in zaradi drugačnih pogojev sušenja se razmere pri globokem tisku bistveno razlikujejo od onih pri knjižnem ali ofsetnem tisku.

Količinsko opredeliti medsebojni odnos med barvo in papirjem je zelo težko, ker enostavno ne moremo izolirati ene količine od druge in jo nato izmeriti. Še najboljši rezultat je sam tisk. Problem pa je še v tem, ker je ocenitev odvisna ob objektivnosti ocenjevalca kvalitete tiska. Drži to, da vsak tiskarski strokovnjak z drugačnimi očmi gleda na tiskarski izdelek in ga ocenjuje po svojih kriterijih.

Kakšno pomembno vlogo ima tiskovnost, kaže tudi to, da so tudi ameriški strokovnjaki, združeni v organizaciji TAPPI, imeli lani simpozij na temo tiskovnih lastnosti papirja, pa tudi letošnji EUCEPA kongres v Budimpešti bo potekal v tej smeri.

Strokovnjaki si vedno bolj prizadevajo, da bi našli objektivne kriterije za ocenitev tiskarskih lastnosti papirja, zavedajo pa se, da morajo pri tem sodelovati tako tiskarji in papirničarji.

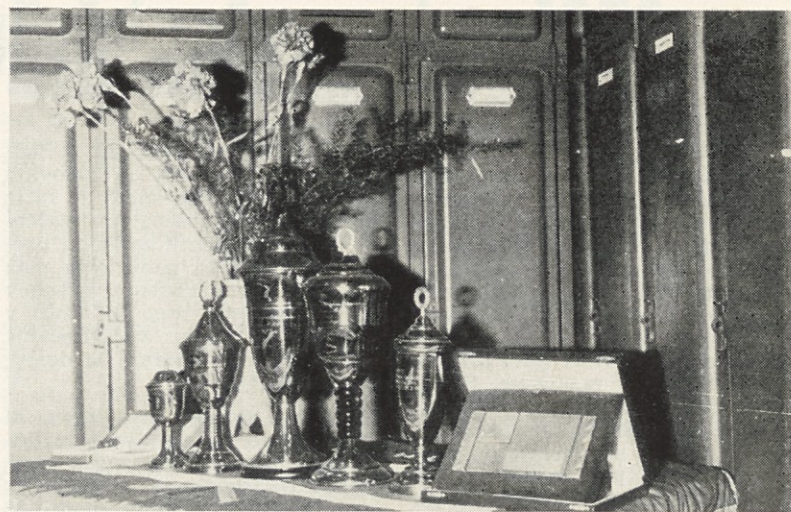
Še najlažja je pri visokem tisku, kjer je medsebojni učinek med papirjem in barvo najmanjši in je testna metoda še najbolj preizkušena. Najbolj problematičen pa je ploski tisk.

V zadnjem času so se strokovnjaki precej ukvarjali s temi problemi. Korak naprej je določevanje medsebojnega odnosa med tiskarsko barvo, papirjem in obliko tiskanja z določanjem obrobne kota, objektivne opredelitve

tiska s K-vrednostjo itd. Pri globokem tisku so odkrili, da je za dobre tiskovne lastnosti važen odnos med gladkostjo in elastičnimi lastnostmi papirja. Vse bolj pa je opaziti težnjo, po čedalje večjem medsebojnem sodelovanju med tiskarji in proizvajalci premaznih pigmentov ter tiskarskih barv.

To pa nam daje garancijo, da se bodo tudi na področju »tiskovnosti« razmere uredile in da bodo ocenitve tiskarskih izdelkov, tako s strani papirničarjev ter samih tiskarjev dobile bolj objektivni značaj, takrat pa bodo lahko tudi papirničarji lažje ustregli željam tiskarjev.

ing. M. Ž.

V zadnjem času pridobljena odlikovanja vevških gasilcev

Občni zbor PIGD Vevče

VEVČE, MARCA — Pred nekaj dnevi je imelo svoj letni občni zbor gasilsko društvo papirničarje Vevče. V živahni razpravi smo se pomenili o dobrih in slabih straneh svojega dela v preteklem letu. Zboru je prisostvoval tudi poveljnik ObGZ Ljubljana Moste-Polje tovariš Janez Trkov in zastopnik podjetja tovariš Tone Novak.

Iz poročila funkcionarjev je bilo razvidno, da je bila dejavnost društva, ki šteje 25 aktivnih članov, v minulem letu zelo razgibana. Udeležili smo se proslave in tekmovanja v počastitev 25-letnice osvoboditve Ljubljane in 100-letnice gasilskega društva

Ljubljana-mesto, ter tekmovanja gasilcev-papirničarjev SRS, ki je bil pod pokroviteljstvom papirnice Količevo ob njenem jubileju, 50-letnici obstoja tovarne. V Trbovljah pa so se zbrala skoraj vsa prostovoljna industrijska društva Slovenije. Na tekmovanju smo se uvrstili v prvo skupino in tako osvojili zlato značko. Dobro opremljeno industrijsko društvo pa je tudi v pomoč prostovoljnim enotam v naši občini pri morebitnih elementarnih nesrečah. V tovarni v preteklem letu nismo imeli nobenega požara, kar pa ne sme nikogar uspraviti pri preventivnem delu. Na terenu smo se udeležili pri gašenju šestih požarov. Od podjetja smo dobili vse priznanje s tem, da se je nam uresničila dolgoletna želja. Nabavljen je nov avtomobil kombi IMV Novo mesto. Naročena je tudi nova motorka znamke Rosenbauer, ki jo pričakujemo v najkrajšem času. S tako opremo se društvo zdaj uvršča med najbolj opremljena društva v naši občini. Zahvaljujemo se organom upravljanja in upravi za razumevanje pri nabavi prepotrebne opreme.

problematiki požarnega varstva ne dajo tisto mesto, ki ji gre.

Nujno je treba poživiti delo požarno varnostne komisije v podjetju, ne samo glede pregledov obratov, temveč tudi glede samega izpolnjevanja nalog, ki jih že do sedaj predvideva požarna varnost in pravilnik. Premalo je bilo storjenega za propagando in včlanjevanje novih delavcev v gasilsko organizacijo, predvsem mladih strokovnjakov, ki so prišli v tovarno.

Vse prepogosto so založeni zidni in talni hidranti, ter ročni gasilski aparati z raznovrstnim materialom, kar vse govori o malomarnem odnosu do požarne varnosti.

Na koncu smo izvolili nov upravni in nadzorni odbor. Za predsednika ostane še naprej Mirko ŠKVORC, poveljnik pa Anton KURE. Oba sta gasilska častnika. Upam in želim, da bi uspešno vodila našo organizacijo pri njenem humanem delu.

Ivan Miklavž

Ali res ne gre drugače?

KOLIČEVO, MARCA — Vsi zaposleni prav gotovo še niso seznanjeni s tem, da je bilo pred

kratkim objavljeno naslednje kratko pojasnilo:

Odpadni papir odkupujemo samo ob torkih. Zamenjava ni več mogoča.

Ne vem, zakaj je do tega prišlo, zato bom postavil le nekaj vprašanj v zvezi z gornjo objavo, za katero ne vemo, kdo jo je izdal, niti ni bila podpisana. Morda kdo ve, zakaj in kako smo prišli do tega ukrepa? Je bilo morda preveč dela s strankami vsak dan in ob vsaki uri ves teden v dopoldanskem času? Bo mogoče zaradi tega ukrepa nastal boljši red v naših lopah s papirnimi odpadki? Zaposleni pa gledamo na nastalo stanje tako, kot da nam je vzeta še ena možnost, da uradno dobimo nekaj uporabnega papirja, ki ga vsak dan rabimo. Papirja sedaj, če bo uveljavljen zgornji ukrep, ne bomo dobili v tovarni niti ga ni na prodaj v bližnjih trgovinah.

Postopoma smo tako vse lepo ukinili, in to od nekdanjih 5 kg papirja, ki smo ga vsako leto prejeli, na nič. Po drugi strani pa je vsak izmed nas že lahko ugotovil, koliko odpadnega papirja se v hiši nabere v enem letu in se ga je v tovarni do sedaj lahko zamenjalo. Brez dvoma je zamenjava spodbujala zbiranje odpadnega papirja, sedaj pa bo marsikdo raje z njim kuril kres in ga uničeval v štedilniku. Zaposleni v podjetju se večkrat vprašujemo ali smo samo zato, da proizvajamo, da delamo, dobimo osebnih dohodek, regres za letovanje in konec. Mogoče gledamo na človeka preveč ozko in smo prepričani, da smo mu nudili vse, v resnici pa mu nismo nudili tistega, kar bi mu z majhnimi dodatnimi stroški lahko. Mnenja sem, da vse prevečkrat nekaj odvezujemo, ne predvidimo pa druge možnosti, kako bi odvzeto na nek način nadoknadili. In da se povrnemo na naš primer: Ali naj nosimo papir domov ilegalno, če pa se pri vratarju v redu ne izide, pa nas bodo razglasili za tatove, ni pa nam dana nobena dovoljena možnost, kako za cenen denar priti do proizvoda našega dela. Prav bi bilo, da bi odgovorni ta problem proučili in dali zaposlenim možnost, da v letu dni kupijo po lastni ceni vsaj 5 kg papirja (lahko tudi odpadnega).

M. A.

Proslava ob dnevu žena

KOLIČEVO, MARCA — Kot vsako leto je tudi letos sindikalni odbor organiziral proslavo ob dnevu žena, na katero so bile

Upokojenka »Ihanska Micka« še vedno v formi

vabljeni in so se je udeležile v velikem številu delavke in upokojenke podjetja.

Po čestitkah in slavnostnem govoru so v kulturnem programu nastopili učenci osnovne šole Radomlje z deklamacijami in glasbenim programom.

Po programu je bila majhna pogostitev, s katero smo se oddolžili ženam ob njihovem prazniku ter jim ob veselih zvokih, za katere je poskrbel trio Flere iz Krtine, zaželeli v tem letu še več takih veselih in brezskrbnih dni.

SA

Dober tek, drage tovarišice!

Na proslavi ob dnevu žena

Betonska tla brez prahu

VEVČE, MARCA — Pri preprečevanju prahu iz betonskega tlaka so se domislili novega načina za impregniranje s sulfitno lužino. Razredčeno raztopino 36 do 38° Be še bolj razredčijo z vodo v razmerju 1:3 do 1:5 glede na poroznost in drsnost tlaka. Za otiranje v že poprej onesnaženi tlak so potrebne krtače, da po njem ne ostanejo kaluže. Tako impregnirani tlak se ne praši in lahko snaži. Tak način impregniranja tal so že sprejeli v preizkuševalnem zavodu poljedelskih strojev v Chedovi pri Pragi. Betonska tla so bila namreč že od nekdaj označena kot neprimerna za vse obrate s preciznimi stroji, tako tudi za tekstilne tovarne itd. Sulfitna lužina se v podobne namene pri nas uporablja že najmanj 10 let, saj naša »Snaga« prašne ulice poliva z njo, čeprav samo s prehodnim učinkom, kar pa ne zmanjšuje njene uporabnosti, saj je trajnost »impregnacije« odvisna od stanja ulice.

Udeleženci občnega zbora PIGD

Motnje krvnega obtoka v spodnjih okončinah - bolezen današnjega časa

VEVČE, MARCA — Po najnovejših statističnih podatkih boleha v Jugoslaviji najmanj dva milijona prebivalstva zaradi sprememb na ožilju spodnjih okončin, kar povzroča motnje krvnega obtoka. V naših specialističnih ustanovah in inštitutih za medicino dela so ugotovili, da od tega števila odpade okrog 70 odstotkov na delavke, oziroma delavce, zaposlene v industriji, posebej, če njihovo delovno mesto zahteva stoječe delo. S svojo boleznijo je vsak pacient nehoti postal član velike družine bolnikov, ki trpijo za motnjami obtoka v spodnjih okončinah. Strokovnjaki se zavedajo, da se ta družina nenehno povečuje. Marsikaj o vzrokih te bolezni nam je že znanega, priznati pa moramo, da je pri njej tudi precej nepojasnjenega.

Predvsem si še nismo na jasnem, kako preprečiti nadaljnje naraščanje števila bolnikov s to boleznijo, kako obravnavati že naše otroke, da ne bodo trpeli zaradi istih težav. Aktualno pa je tudi za vrsto delovnih mest v papirni industriji.

Raziskave na tem področju se nadaljujejo. Naše farmacevtske tovarne zelo intenzivno delajo na tem problemu, seveda v najtesnejšem sodelovanju z znanimi jugoslovanskimi in tujimi strokovnjaki s tega področja medicine. Preučujejo najrazličnejše vplive na bolezen, ki jo označujemo kot cirkulacijsko pretočno motnjo v spodnjih okončinah, načine in možnosti preprečevanja in posebej zdravljenje te bolezni. Da bi se karkoli doseglo na tem področju, je nujno potrebno poleg prizadevanja strokovnjakov v naših zdravstvenih ustanovah in farmacevtskih tovarnah tudi disciplinirano sodelovanje bolnikov. Samo na ta način se bo lahko ustavilo ali vsaj zmanjšalo nenehno naraščanje takih bolnikov. To vsekakor ni samo medicinski, ampak tudi hud socialno ekonomski problem moderne dobe, problem, ki zahteva sistematično skupinsko delo, entuziazem strokovnjakov in prizadevnost bolnikov.

Raziskave in statistična obdelava motenj obtoka spodnjih okončin so pokazale, da se v Jugoslaviji odstotek bolnikov, ki boleha za prevarikoznim in varikoznim sindromom giblje med 10 in 20% in sicer med 30 in 70. letom starosti. V nekaterih tovarnah v Sloveniji so v zadnjem času strokovnjaki našli tudi do 50% članov kolektiva, ki so prizadeti zaradi motenj obtoka v spodnjih okončinah in potrebujejo zdravljenje. To je vsekakor zelo zaskrbljujoče poročilo. Ta bolezen, ki jo nekateri imenujejo minus varianta pokončne drže človeka, je torej resnična in potencialna nevarnost za vse ljudi.

Statistika je pokazala, da so motnje obtoka v spodnjih okončinah bolj pogoste pri osebah, ki dalj časa stojijo in sicer zaradi delovanja sile teže, da je invalidnost zaradi te bolezni večja, kot se sicer misli in da se zaradi te bolezni izgubi najmanj toliko delovnih ur kot pri gripi.

Člani delovnih kolektivov v tovarnah, posebej tam, kjer proizvodnja še ni na zadostni tehnični ravni, morajo zaradi narave svojega poklica pretežno del delovnega časa stati.

To velja tudi za delavce v kmetijstvu, gradbeništvu, komunalnih podjetjih itd. Če se navedemo, da so ogrožene osebe, o katerih smo pravkar govorili, nepoučene o vajah, ki jih je potrebno izva-

jati v odmorih na delovnih mestih, da bi se preprečile motnje obtoka v spodnjih okončinah, potem je jasno, da je ta problem v naši državi še vedno na mrtvi točki in da ga je potrebno čim prej aktualizirati. Zato mora zdravstvena služba, posebej služba medicine dela, bolj spremljati pojave motenj obtoka na spodnjih okončinah, ker bi pravočasni ukrepi in zdravljenje gotovo pozitivno vplivali na izboljšanje stanja pri nas.

V takih pogojih in pri takih poraznih rezultatih bi zdravstvena služba točno morala določiti organizacijo dela na tem problemu, kot tudi strokovni profil zdravnikov, ki bi teamsko obdelovali bolnike s prevarikoznim in varikoznim sindromom (zdravnik splošne medicine, dermatovenerolog, kirurg za ožilje itd.).

Ko se je davni prednik današnjega modernega človeka postavil na zadnje noge in začel uporabljati sprednje kot bodoče roke, nikakor ni mogel predvideti, kakšne posledice bodo in koliko jih bo. Ena od nezaželenih je poslabšanje krvnega obtoka v spodnjih okončinah, ki se pogosto zaključuje kot bolezen z imenom krčne žile, krčice ali strokovno varice. Ta bolezen sodobnega človeka sodi med najbolj razširjene nasploh. Po podatkih različnih avtorjev zbolijo za njo več kot polovica vsega prebivalstva, čeprav so podatki dokaj različni, glede na starost opazovanih skupin, njihov poklice, življenjske navade in druge okoliščine.

Za razumevanje nastanka motenj v obtoku in razvoja krčnih žil si moramo najprej priklicati v spomin znanje o normalnem krvnem pretoku.

Vemo, da kri proti periferiji poganja srce s svojo močjo. Potem, ko le-ta prepoji tudi najbolj oddaljene dele telesa, odda snovi, ki jih kot potrebne nosi s seboj in sprejme od celic vse tisto, kar jim je odvečno ali škodljivo, začne pot nazaj proti srcu. Od najtanjših žilic, lasnic, ali kapilar proti debelim in debelejším se tako imenovana venska kri zbira in usmerja proti srcu. To omogočajo posebne zaklopke, nameščene v notranjost ven. Sila, ki poganja kri, pa prihaja z več strani, pritisk nove krvi, ki prihaja, gibanje mišic ob venah (posebno pri delu), utrip žil odvodnic, ki se prenaša na v bližini poteka-joče vene, vsrk s strani srca in še drugi.

Iz povedanega je razumljivo dvojje, da bo odtok toliko težji in počasnejši, kolikor se kri zbira in odteka iz srca bolj oddaljenih delov telesa, kot je to prav s spodnjimi okončinami. In drugič, da

bo kri zastajala in bo odtok oviran, če katerikoli od sistemov, ki sodelujejo v obtoku, odpove.

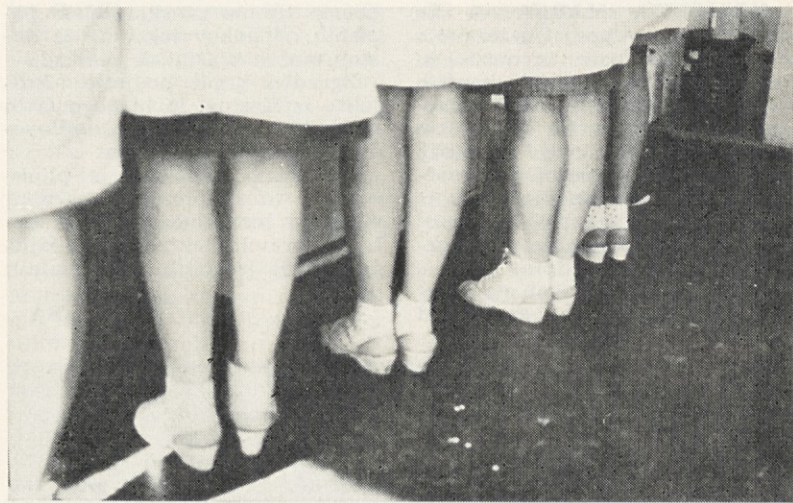
Če pa pride do zastajanja krvi v spodnjih okončinah, če je torej odtok oviran in počasen, sledijo najrazličnejše spremembe predvsem na teh mestih, a pozneje lahko tudi drugod. Ravno to vidimo pri krčnih žilah, posebno če so močnejše razvite.

V največjem številu primerov je nastanek krčnih žil povezan z naslednjimi činitelji:

1. Določena nagnjenost k razvoju krčnih žil je že prirojena. V nekaterih družinah se pojavljajo krčice pogostejše kot v drugih. V enem primeru gre za razvojne napake v ožilju, njih zgradbi, razvejenosti, v drugem pa za splošno slabost tistega gradiva v žilnih stenah, ki je odločilno za elastičnost in odpornost. V tretjem gre za povezavo teh dveh med seboj ali teh še z drugimi.

2. Pridobljene motnje v obtoku, ki jih ni malo skozi vse življenje: med temi so posebno pomembne vse tiste, ki na določen način ovirajo odtok zaradi pritiska na žile kot je to v nosečnosti, pri razvoju neke bule v mali medenici ali v trebuhu, zaradi močnega podvezovanja okončine, zarastline v okolici itd. Posebno so pomembne okvare ožilja samega na primer poškodbe, vnetja, različne spremembe pod vplivom hormonov, prehrane itd. Večina teh namreč okvari zaklopke, ki potem ne zadržujejo krvi, ampak ta prosto pada navzdol. Prezreti ne smemo niti tistih motenj in okvar, ki nasploh ovirajo ali otežkočajo obtok, kot so močnejše ploska stopala, posledice poškodb, na primer zlomov goleni, večjih brazgotin po ranitvah in končno način življenja ter poklica. V najrazličnejših in najbolj pisanih kombinacijah teh in drugih činiteljev prihaja vedno do podobne slike. Kri ne odteka več normalno iz prizadetega področja, kopiči se v posameznih predelih in pritiska od znotraj na žile. Ker so te manj odporne, se počasi širijo. Ko so se razširile, so zaklopke, če so še sploh ohranjene, še bolj odmaknjene in še slabše opravljajo svojo funkcijo, zato je odtok slabši, stene se čedalje močnejše širijo. Tako nastanejo različno oblikovane razširitve žil; enkrat na daljšem odseku, drugič na manjšem v obliki vrečk, nanizane druga nad drugo, tretjič kot drobna mreža itd. Prizadete pa so lahko vene na površini ali v globini. Našemu opazovanju so seveda površne krčice bolj dostopne, pa tudi pogostejše so. V začetku razvoja bolezenskih sprememb ni posebnih težav. Pojavijo se v glavnem čez dan, zaradi pokončne drže človeka. Noga zateče, čez noč pa zopet splahni. Pojavi se hitrejša utrujenost, napetost v stopalu in v goleni, žile čedalje bolj nabrekajo. K temu se pridružijo krči. Ko bolezen enkrat začne svojo pot, jo skoraj nezadržno nadaljuje, če se le ne poseže vmes. Žile se čedalje močnejše širijo in zajemajo tudi prej neprizadete dele, prehrana goleni, stopala ali cele spodnje okončine je čedalje slabša. To se kaže tudi na koži kot zadebelitev, drobne krvavitve, sprememba v barvi, površno vnetje — tako imenovani golenji ekcem. Pogosto se pojavi vnetje še na žilah, neke vrste sesedanja in zlepljanja krvi na vnetnem predelu — tromboflebitis —, ki zna biti huda komplikacija krčnih žil. Na nekaterih mestih krčice toliko izbruhnajo navzven, da iz njih začne krvaveti, pridružijo se spremembe na ostalih tkivih, a v končni fazi sledi najneprijetnejša posledica — razvoj golenje razjede.

Obolenje je mogoče pri večini oseb zadržati v razvoju bolezenske slike, omiliti težave in vsekakor preprečiti poznejše nevšečnosti in komplikacije. Osnovno pa je zavedati se, da iz majhnih nastanejo velike krčne žile in iz lažjih hudi znaki, ker bolezen nenehno napreduje. Poleg tega mora biti vsak bolnik pripravljen

Tudi dekleta v laboratoriju večino dela opravijo stoje

na sodelovanje pri zdravljenju, ki traja domala vse življenje od prvih težav naprej, s krajšimi ali daljšimi presledki brez vsakih motenj. To nedvomno terja veliko potrpežljivosti od zdravnika, še več pa od bolnika.

Zdravljenje in preprečevanje posledic mora upoštevati vse tiste činitelje, ki na svoj način vplivajo na nastanek krčnih žil. Ker na prirojene slabosti ne moremo vplivati v zadostni meri, se usmerimo na tiste, ki so nam dostopne. Zdrav način življenja ob zadostnem telesnem gibanju, gojenju športov, pravilno razporejeni in dobro izkoriščeni počitki, posebno v poklicih, ki terjajo daljšo stoji, v nosečnosti itd., pomagajo preprečevati prezgodnje nastajanje krčic. Zdravljenje začnemo čimprej in ga usmerjamo zoper vse činitelje, ki so nam dostopni. Uporabnih metod je več; jemanje zdravil, zdravljenje z injekcijami ali operacijo, oziroma kombinacijo več metod hkrati. Težko je dati prednost neki od teh, kajti vsaka ima prednost v enih in slabost v drugih primerih. Prepustimo, da o teh odloča zdravnik, bolnik pa naj sledi in izvaja njegove napotke. Od bolnika se terja, da prihaja redno na kontrole, nosi elastične povojke, ki jih snema le ponoči, a nogo povija natanko tako kot mu je naročeno. Večkrat je potrebno, da bolnik dobi tudi vložke za ploska stopala, oz. izvaja ortopedske vaje za jačanje stopalnega oboka, izgubi kakšno kilo v telesni teži, ter se izogiba vsega, kar bi sicer oviralo krvni obtok. Nekateri bolniki obupajo v času zdravljenja, ne zavedajoč se posledic, katerim gredo nasproti. Uspehi zdravljenja pa ne izostanejo, če se le začne dovolj zgodaj in dovolj dolgo.

Zdravljenje motenj obtoka v spodnjih okončinah je, kot je rečeno, zelo različno. V zadnjem času se je razvil nov način zdravljenja z različnimi preparati, ki jih pacient zaužije ali uporablja lokalno in, ki posegajo v področje mikrocirkulacije. Ti preparati uspešno preprečujejo posledice, ki nastanejo zaradi motenj krvnega obtoka v spodnjih okončinah. Tako so znani preparati divjega kostanja, ki vplivajo na kapilarno steno, tako da zvišujejo

kapilarno rezistenco in zmanjšujejo prepustnost kapilar. Dobre uspehe zdravljenja so tudi registrirali pri tako imenovani kombinirani terapiji. Najbolje so se pokazale kombinacije preparata, ki vsebujejo razen tonizirajočih, vasoprotektivnih substanc še komponente, ki stimulirajo obtok in take, ki imajo protivnetno delovanje.

Pri zdravljenju varikoznega simptomnega kompleksa naj bo načelo pacienta, da čim prej začne s terapijo.

Sistematični pregledi delavcev v industriji bi morali biti redni, osebe, ki so ogrožene, pa bi bilo treba pravočasno poklicno preorientirati, kar pomeni za delovno skupnost in prizadetega velik dobiček.

Razumljivo je, da je v vseh primerih bolezni, oziroma motenj obtoka v spodnjih okončinah, potreben zdravniški pregled in spoštovanje zdravnikovih navodil, ker je samo zdravnik pristojen za reševanje tega problema.

Poznanje zgradbe ven in normalnega venskega krvnega obtoka, zlasti v spodnjih okončinah, je temeljno znanje, ki omogoča zdravniku, da prodre globlje v problematiko vzroka in nastanka teh sicer kroničnih stanj. Tedaj začetek zdravljenja ni težak, ker terja manj porabljenega časa, daje pa kvalitetnejšo obdelavo bolnika in končno v večini primerov zelo dobre uspehe zdravljenja.

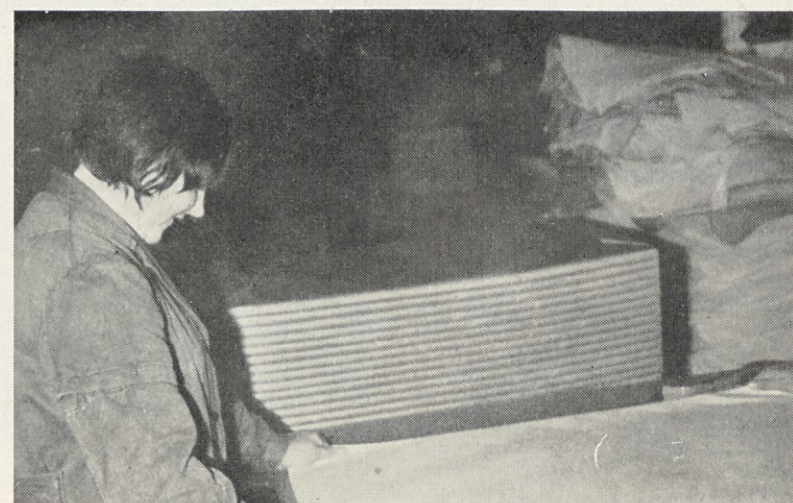
dr. Ljubo Dorem

Rekreacijski dodatek bo za 50 odstotkov višji

VEVČE, MARCA — Iz zapisnika seje odbora za družbeni standard lahko razberemo, da bo rekreacijski dodatek odslej večji za 50 odstotkov. Na povišanje so upravičeni vsi zaposleni, potem nezaposleni družinski člani in borci NOB. Vendar dodatka ne bo mogoče izplačati pred mesecem majem 1971, ker je sestavni del osebnih dohodkov. Te pa veže zakon o začasnih ukrepih na področju ugotavljanja sredstev za izplačevanje OD v delovnih in drugih organizacijah (Ur. l. SFRJ 60/70). Ta zakon bo v veljavi do 30. aprila 1971.

Stetje in prebiranje papirja je pač tako, da ga moramo opravljati stoje

Tončka Gašperšič pri zavijanju papirja

Dograjena je zgradba skladišča goriv in maziv

KOLIČEVO, MARCA — Že dalj časa so v podjetju težave s skladiščenjem goriv in maziv, ki se nahajajo v številnih manjših in neprimernih prostorih, raztresenih po vsej tovarni. Ta problem bo z zgraditvijo novega skladišča sedaj dokončno rešen ter bo možno vse vnetljive snovi, ki jih je v podjetju precej, spraviti v prostore, tako kot zahtevajo varstveni in drugi predpisi.

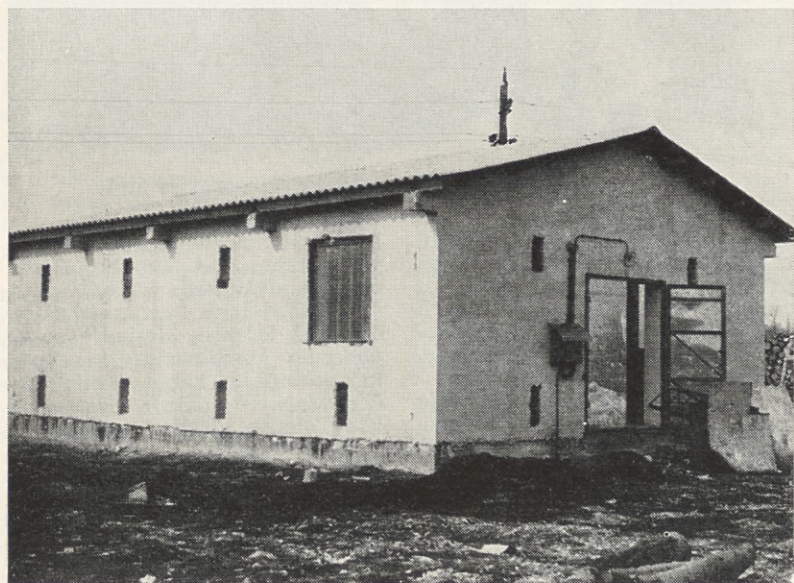
Novi objekt je lociran na severozahodni strani, ob ograji med

obema tiroma za skladiščem papirnih odpadkov tako, da je dostop možen z asfaltne ploščadi.

Zgradbo gradi podjetje »Projekt« iz Kranja, in to po načrtih podjetja za projektiranje Slovenijaprojekt iz Ljubljane.

Električno napeljavo s plinovestnimi in eksplozijsko varnimi elementi ter ključavničarska dela so opravili električarji in ključavničarji iz naših vzdrževalnih delavnic.

SA

Skladišče goriv in maziv

Slovenski oktet v osnovni šoli Polje

VEVČE, MARCA — V izobraževalni vzgojni program je osnovna šola Polje vključila tudi gostovanje Slovenskega okteta.

Dne 17. II. 1971 je bil prirejen koncert za učence šole. Pred začetkom koncerta je Slovenski oktet pozdravila učenka 7. razreda Alenka Mrharjeva. Z lepimi pozdravnimi besedami je ustvarila čudovito koncertno vzdušje, kateremu so sledili navzoči poslušalci-učenci.

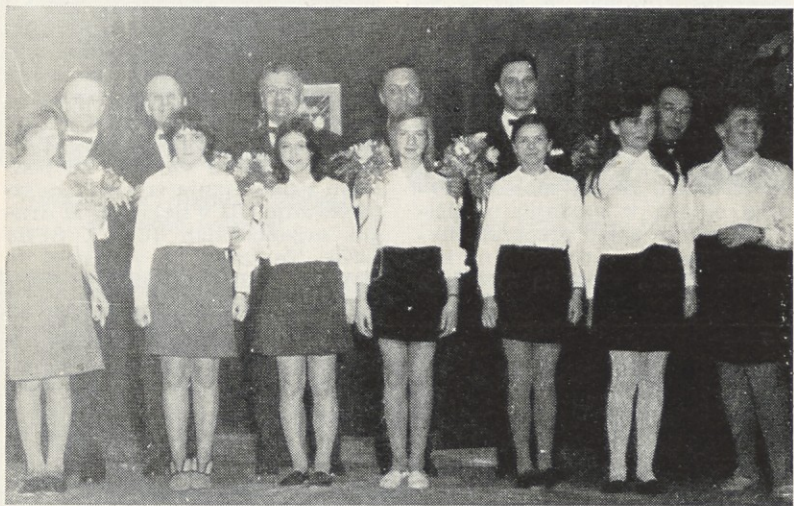
Program je bil sestavljen iz raznih razvojnih obdobij, začenši z renesanso, pa tja do moderne dobe. Učenci so z velikim zanimanjem sledili programu, kajti ravno naš veliki mojster renesanse Jakob Gallus je odkril učencem velike mojstrovine preteklega doba. Med zapetimi skladbami je najbolj navdušil oktet z antifonarnim petjem, razdeljen v dve skupini, kjer sta si druga drugi odgovarjali. Tembolj je bil pomemben Jakob Gallus za osme

razrede, kajti ravno zdaj smo pri razrednem pouku v dobi renesanse. Nadalje se je koncert odvijal s slovenskimi narodnimi, umetnimi, ruskimi in črnskimi duhovnimi skladbami.

Koncert je bil v opoldanskem času, ko se menja turnus. To pa zaradi tega, da so lahko poslušali koncert tudi vsi učenci iz oddaljenih šol, za katere je bil nastop Slovenskega okteta še posebno doživetje. Sodim, da je za mnoge okoliške učence bilo prvič, da so lahko živo iz bližine poslušali naš najboljši vokalni ansambel. Ob tej priložnosti je poslušalo koncert okoli 800 učencev z vodstvom šole in predavateljskim kolektivom.

Na koncu sporeda so učence izročile pevce za prijeten užitek in razvedrilo lepe bidermajerske šopke. Koncert se je končal s splošnim zadovoljstvom in nepozabnim umetniškim vtisom za obe strani.

J. Ž.

Male investicije

VEVČE, MARCA — Na 7. redni seji DS so med drugim razpravljali tudi o predlogu malih investicij. Za nabavo teh je bilo odobreno 2.666.232 din. Ker je precej te opreme iz uvoza, bo treba samo za carino odšteti iz tega naslova kar 416.556 din. Male inve-

sticije bodo, nekaj pa jih je že realiziranih, na različnih mestih v proizvodnji, vse pa zaradi izboljšanja proizvodnje, za lažje delo ali smotrnejšo uporabo delovne sile in podobno.

Glavne postavke so dodatne naprave za razprševanje izmeta,

MEDVODE, MARCA — Število nezgod pri delu ni vedno bistveni pokazatelj stanja in poslovanja podjetja, ker ima pretežni del nezgod kot osnovni vzrok osebni faktor. Vsekakor pa primerjalna tabela gibanja nezgod pri delu poleti kaže nekatere neugodne faktorje, predvsem zaradi tega, ker je porast nezgod precej velik v primerjavi s predhodnimi leti. Povečanje pogostosti (%) iz 1969 v 1970 znaša 6,52. Tako smo približno za 2,5 % nad povprečjem panoge. V tovarni se je v letu 1970 res primerila le ena težja nezgoda, vendar pa se je celotno število le preveč povečalo od 26 (v letu 1969) na 41 (v letu 1970).

Ker je iz pregledov o bolniškem staležu razviden porast zaradi nezgod pri delu, moram pripomniti, da so trije težji primeri staleža podaljšani iz 1969. v 1970. leto. O bolniškem staležu glede nezgod pri delu bi želel, brez posebnega komentarja, navesti nekaj primerjalnih podatkov. Poprečni bolniški stalež zaradi nezgod pri delu je bil v letu 1970 15 dni (1969 pa le 13 dni).

Zaradi nezgod pri delu je bilo priznано 615 dni bolniškega staleža, zaradi bolezni pa je bilo 2072 dni bolniškega staleža. Poprečno vzeto se je v 1970. letu ponesrečil pri delu vsak 7. delavec. V celoti je bilo izplačano zaradi nezgod pri delu in bolezni kot nadomestilo OD v breme tovarne 119.384.65 din.

Marsikdo bi pomislil, da je število nezgod pri delu poraslo zaradi večjega števila novozaposlenih delavcev. Prav nasprotno temu pa kaže razmere naslednji pregled nezgod po delovnem staležu:

do 1 mesec	0
1—3 mesece	0
3—6 mesecev	4
6—12 mesecev	3
od 1—3 let	9
3—5 let	12
5—10 let	3
nad 10 let	10

Očitno pa se je poškodovalo največ NK delavcev:

NK 22, PK 9, KV 7, VK 3.

Glede števila nezgod pri delu vsekakor prednjači priprava lesa (16). Ostale nezgode po oddelkih pa so:

lesni prostor	7
izžemalni stroj	4
kuharija	3
priprava kisline	2
pinotan	2
kovinska delavnica	2
mizarska delavnica	1
laboratorij	2
ekspedit	1
belilnica	1

Visoko število nezgod pri delu in 761 dni bolniškega staleža zaradi nezgod pri delu in bolezni v pripravi lesa ne moremo mirno in enostavno pripisati: naravi dela, tehnološkemu postopku, delovnim pogojem, strojem ali pa celo samo ljudem. Menim, da na to stanje v tem oddelku vplivajo poleg navedenih še drugi vplivi. Prav pri teh indirektnih vplivih pa je človek verjetno glavni vzročni faktor. Tu ni mišljen samo direktni odnos do delavca, temveč tudi sistem in način dela in njegova organizacija, ter nadzorovanje. Prav v tem oddelku je tedenska menjava delovnih izmen važen faktor, čeprav morda samo zaradi utrujenosti. Vsekakor pa je potrebno upoštevati:

tekoče-stalno-enolično delo, vremenske razmere, napornost dela, vplivi delovnega okolja (ropot in prah).

Nezgode pri delu so po mesecih razporejene:

januar	5	julij	3
februar	8	avgust	4
marec	4	september	3
april	3	oktober	1
maj	1	november	1
junij	4	december	4

Število nezgod pri delu je v zimskem času verjetno večje predvsem zaradi mokrega in poledenelega lesa.

Zelo izrazito neenakomerno so razporejene nezgode pri delu po dnevih v tednu:

ponedeljek 6, torek 11, sredo 0, četrtek 5, petek 10, sobota 4, nedelja 2.

Po 9 delavcev se je poškodovalo v starostnih mejah od 20—25 let in od 40—50 let. V starosti do 20 let se je poškodoval samo en delavec.

Zaradi nezgod pri delu so nastale naslednje poškodbe:

glava 8 (od tega oči 4)
telo 6
roka 14 (od tega prsti 12)
noga 13 (od tega prsti 5).

Poškodbe na glavi, nogah in rokah kažejo, da se v nekaterih primerih ne uporabljajo ustrezna in predpisana osebna zaščitna sredstva. To velja predvsem gle-

de zaščitnih očal, obraznih ščitnikov, šlemov in zaščitne obutve (prsti). Zanimivo je morda to, da v 2 primerih nezgod pri delu, poškodovanca nista bila v bolniškem staležu. Zaradi bolezni in nezgod pri delu je bilo na enega zaposlenega izplačano približno 680,00 din nadomestila za OD. Na enega bolnika je bilo izplačano kot nadomestilo za OD poprečno 224,29 din.

Na enega ponesrečenca zaradi nezgode pri delu je bilo izplačano kot nadomestilo OD 499,24 din.

Podatki, ki so navedeni, so izveč iz celotnega poročila o stanju v zvezi z nezgodami in boleznimi. Sami podatki kažejo na nekatere probleme, vendar pa bi bilo potrebno skupno in vsestransko ukrepanje za odpravo pomanjkljivosti.

Pri tem ne smemo zanemariti predvsem naslednjih področij:

— kontrole, pregledi in preizkusi delovnih naprav, delovnih pogojev;

— poglobljanje poznavanja varstvenih določil in preverjanje znanja;

— dosledno nadzorstvo nad izvajanjem vseh varstvenih določil;

— izdelavo podrobnih obratovnih in drugih navodil.

Uspehi bodo opazni in pozitivni le tedaj, če bo zadeva potekala stalno in na vseh delovnih mestih.

Predstavljamo reorganizirano ekipo za deratizacijo bregov Ljubljane in vodnih kanalov. Vse dosežke na tem področju bo ekipa pokazala na eksibicijski vaji v tednu med 28. III. in 3. IV. 1971, najverjetneje v četrtek ob 9,30 ob turbinskem kanalu pri gasilskem domu. Ponovitev bo isti dan ob 14. uri na Količevem pri oddelku brusilnice. Oglejte si to zanimivost.

Ultra gosta voda

Znanstvenika kemično-fizikalnega inštituta Sovjetske akademije znanosti (Nikolaj N. Fedjakov in Boris V. Derjagin) sta odkrila novo agregatno stanje vode z lastnostmi, ki se razlikujejo od lastnosti navadne vode. Novo inčico sta pridobila s kondenzacijo par v kremenčastih kapilarah. Gostota je 1,4, refrakcijski koeficient 1,49 nasproti 1,33 pri navadni vodi. Po gostoti je ta voda podobna vazelinu, hlapljivost je zelo majhna in pri nizkih temperaturah niti ne zmrzne. Se le pri -50° C je podobna steklu. Pri ogrevanju do 700 ali 800° C se spremeni v normalno stanje. Za zdaj še ni dokončno dognano bistvo ultra goste vode, domne-

vajo pa, da nastaja pri polimerizaciji par navadne vode. Prekmalu je tudi, da bi vedeli za praktično uporabnost, verjetno pa bo — tako trdijo znanstveniki — odlično zaščitno sredstvo proti nevtronom.

La technique de l'eau

Obvestilo

KOLIČEVO, MARCA — Uredništvo glasila je prejelo od tov. Karla Dimca dopis z naslovom »Odgovor tov. Miliću«. V tem stavku pisec ne razpravlja o problematiki, ki je bila načeta v članku, objavljenem na 9. strani 2. številke Našega dela, ampak le s trditvami, ki niso dokazane niti obrazložene, na žaljiv način piše o piscu odgovora. Ker navedbe v dopisu tov. Dimca niso vsebinsko povezane z v prejšnji številki tega glasila začeto polemiko in v ničemer ne prispevajo k nadaljnji razjasnitvi obravnavane tematike, meni uredništvo, da objava njegovega prispevka ne sodi na strani tega časopisa, katerega osnovni namen je pisati o tovarniški problematiki ter o delu in življenju zaposlenih.

Uredništvo
in odgovorni
urednik S. R.

Papir iz nafte

VEVČE, MARCA — V raziskovalnem inštitutu Odsi-Inka na Japonskem so izdelali papir z derivati nafte. V ta namen so v papirno snov dodajali poliolefine in dobili izdelek, ki je po kakovosti enak papirju iz lesne celuloze. Po industrijskih preizkusih pričakujejo, da bodo leta 1975 začeli z redno proizvodnjo časopisnega papirja.

Po reviji Eodöl-Dienst

Kulturni spomenik na Šmarni gori

MEDVODE, FEBRUARJA — Zimski večeri so kot nalašč za to, da se predajamo spominom na prijatelje, ki žive v tujih krajih, na dogodke, ki so se zgodili v bližnji ali daljni preteklosti. Ti večeri so že stoletja ohranjali zgodbe in pripovedke, ki so živele med ljudmi. Dandanes je marsikaj drugače. Če pa nanese priloženost, da doživimo večer sproščenosti in domačnosti ob topli kmečki peči, nam ti trenutki ostanejo za vedno v spominu.

Zadnjič sem obudil spomin na zgodovino in zgodbe iz šmarnogorskega pogorja. Za celo knjigo je takih zgodbic, zato bom to pot nadaljeval z opisom in vam predstavil ta najbolj zanimivi in tudi v slovenskem merilu pomemben kulturni spomenik — šmarnogorsko cerkev.

Na mestu, kjer stoji sedanja cerkev, je že v zgodnjem srednjem veku stala lična cerkva, zidana v gotskem slogu. Sezidana je bila leta 1432. Stoletja so tekla in čas jo je vedno bolj pestil in glodal. Strop rušiti se je začela in tako so pričeli misliti na novo. Leta 1711 je stekla gradnja nove cerkve. Gradil jo je takrat najbolj znan arhitekt, kar jih je bilo tisti čas v naši deželi. To je bil Gregor Maček. Zidana je v baročnem slogu in ima v tlorisu podoba dveh osmerokotnikov. Manjši je za prezbiterij, večji pa za ladjo. Strop tvorita dve kupoli. Prav tako, kakor arhitektonsko deluje notranjost cerkve veličastno na opazovalca s svojimi bogatimi freskami, s katerimi sta po-

zapiski. Najprej je slikal steno, ki stoji za oltarjem, skoraj istočasno t. j. leta 1842 se je lotil tudi kupole v prezbiteriju. Na oltarno steno je naslikal več stebrov in kapitljev, poleg katerih stojijo štirje apostoli. Na kupoli prezbiterija so tri slike in te predstavljajo Marijino brezmadežno spočetje, Marijino zaroko s svetim Jožefom in oznanjenje Mariji po angelu Gabrijelu. Ta Langusova oltarna slikarija je po nekaj desetletjih zaradi vlažnosti, ki nastaja ob romarskih shodih, potemnela in jo je leta 1887 slikar Matija Koželj obnovil.

Oglejmo si še ladjo. Stene so bele neposlikane, kar zelo dobro učinkuje kot kontrast pestro slikani kupoli. Kupolo je slikal na moker omet v letih 1846 in 1847. O tej slikariji piše naš znani umetnostni zgodovinar dr. prof. France Stele takole: »Delo je zamišljeno v baročnem duhu, kot pogled v neskončni prostor, v katerem plava v vencu angelov in svetlobe sv. Duh. Kadar ogledujem to sliko, se ne morem otresti misli, da je imel Langus čisto konkreten slučaj v mislih, ko je zasnoval to delo; vrh gore, recimo Šmarne gore, s katere se v krogu odpira pogled na okoliške hrbte in gore in v nebo, kjer se vrši vizija. Vrh je imaginaren, na njem si moramo misliti sredi cerkve sebe, okoli po robu pa stoji prvi spodnji krog kompozicije. V tej vidimo na zahodni strani razdeljeno vrsto 22 portretov od župnika in kurata prek frančiškana, ki je nasproti janzeistov branil

vsakodnevno prinašali na Goro sveža jajca, katere je rabil za vezavo pri slikanju. Kar se Prešerna tiče, je bilo kasneje dognano, da ga Langus ni nikoli slikal in je vse le plod fantazije, ker je pač v tistem času maševal na Gori njegov stric Jakob Prešeren,

Naš ponosni in v domače gore zaljubljeni rojak JAKOB ALJAZ, doma iz Zavrha pod Šmarno goro

čigar grob leži ob vzhodni steni obzidja. O Aljažu pa nisem našel nobenih podatkov in po govoricah sodeč sklepam, da je to precej verjetno. Aljažu v spomin je posvečena tudi spominska plošča z njegovim reliefnim portretom, vzdana na zunanji strani zvonika ali starega obrambnega stolpa, v katerem visijo štirje zvonovi in nad katerim tiktaka stara ura, ki jo je po dobrih tridesetih letih počitka obudil v življenje moj prijatelj Janez.

Freske v cerkvi je že močno načel zob časa, posebno še, ker je dolga leta puščala streha. Za vse apele se dolgo ni nihče zmešnil in sedaj, ko je postalo že kritično, se je končno našel denar; nekaj od zavoda za spomeniško varstvo, nekaj od prostovoljnih prispevkov in od občine, da so lansko leto ta prelep spomenik prekrili s sicer drago, ampak trajno bakreno pločevino. Veliko je treba še tu postoriti, ker vsi ostali objekti propadajo. Sanitarna služba je preteklo jesen zagrozila, da bo treba okrepčevalnico zapreti. Ta grožnja je naletela na širok odmev v časopisih in slovenski javnosti in kot mnogo krat že, so tudi tokrat bili plat zvona. Vsi upamo na boljše, da se bomo tudi v bodoče vračali z njegovih bregov potešeni z lepoto in s srečnim pogledom v nov delovni dan.

Rado Čepić

V dolini megla, a na gori sonce, privablja izletnike k počitku in okrepcilu. Na fotografiji: zvonik (obrambni stolp) na Šmarni gori

slikani obe kupoli in stena za oltarjem. Vse te bogate slikarije so delo slikarja Matevža Langusa, ki je bil doma iz Kamne gorice na Gorenjskem. Pravzaprav je to njegovo največje delo. Cerkevne oblasti so mu pri delu pustile precej proste roke in tako je nastala njegova največja umetnina. Delo je nastajalo več let, ker je delal vse na presni zid. Tako trdijo viri oziroma cerkveni

božjo pot, do kmetov, žen in otrok v narodnih nošah. Ob steber z obširnimi zgodovinskimi napisom stoji naslonjen Langus sam. Med ljudstvom je razširjeno mnenje, da sta med množico domačinov naslikana tudi naš veliki pesnik Prešeren in znani župnik Jakob Aljaz, katerega še kot otroka drži v naročju njegova mati. Po izročilu je Langus naslikal to množico domačinov v zahvalo, ker so mu

Pot proti Atlasu!

VEVČE, FEBRUARJA, — Maroka Goršiča poznamo Vevčani le kot paznika sita na III. PS. Manj pa vemo, da je vnet planinec. Kot tak se je v avgustu lani udeležil ekspedicije na pogorje Atlas. Rad se je odzval povabilu in napisal za »Naše delo« nekaj vtisov o tej akciji. Tole nam je povedal, preden je odšel v JLA, v rod vojske, ki je njemu najljubši, med planince.

Ker je za nas pogorje Atlas v Maroku še neznano, smo se odločili, da se od blizu seznanimo z njim. Organizirali smo ekspedicijo, da tudi ta svet prikažemo našemu človeku.

Atlas je ogromen afriški masiv, dolg več kot 2000 km in se širi čez tri države: Maroko, Alžir in Tunis. Širi se tudi čez tri klimatske pasove: suptropski, puščavski in sredozemski.

Ko smo bili po štirimesečnih pripravah dobro utrjeni, smo 10. julija 1970 krenili na pot: Vida Markež, Mica Kavar, Tomaž Kavar, Marko Goršič, dr. Peter Sotlić in Gregor Rupnik, ki je bil vodja odprave, kombi pa je šofiral Franc Grm.

Pot nas je vodila prek Italije. V stilu turistov smo si ogledali lepote Benetk, Rima in Neaplja. Po štirih dneh vožnje po Italiji smo samo 10 minut pred odhodom trajekta prispeli v Palermo. V tem kratkem času sta Peter in Gregor preskrbela vozovnice in že smo zapustili Evropo ter se odpeljali nasproti nam neznanemu afriškemu svetu. Na trajektu so bili potniki z vseh strani sveta, zabavala pa nas je skupina hippijev s petjem in igranjem na kitaro. Po lepi 10-urni vožnji, ki nam je hitro minila, smo stopili na afriška tla.

S tunizijsko carino nismo imeli sitnosti, pač pa smo morali izpolniti več formularjev in urediti zavarovanje kombija, ker tu evropsko zavarovanje ne velja. Prvo afriško noč smo prebili pod šotori v Kartagini. Zjutraj smo si ta kraj bolje ogledali. Prodajalci spominov so nas neprestano vlekli za rokav, da bi kaj kupili, češ da imajo pristne izkopenine antičnega mesta Kartagine. Po bežnem ogledu mesta smo se odpeljali v Tunis. Stari del mesta, imenovan Medina, je bil za nas najbolj zanimiv. Tu so omembe vredne mošeje, muzeji in trgovine, ki privabljajo mnoge turiste. Od tu nas je pot vodila v Alžirijo, kjer nas je presenetila revščina in draginja. Kljub temu nismo nikjer videli ljudi, ki bi beračili. Po deželi so še vidne posledice vojne, vseeno pa smo Alžirijo zapustili z lepimi vtisi. Vedno bolj smo se bližali našemu cilju Marakešu, izhodišču za vzpon na Atlas. Medtem pa smo brez težav prestopili maroško mejo.

Marakeš je tipično arabsko mesto in drugo največje mesto Maroka. Sem prihaja veliko turistov z vsega sveta. Tu smo prvič za-

gledali vrhove Visokega Atlas. Ob pogledu na te vrhove je naša nestrpnost dosegla višek. Po že določeni poti smo se odpeljali v mesto Asni, ki leži na višini 1500 metrov. Nameravali smo potovati še naprej do planinskega doma Neltner, ki je na višini 3207 m, vendar nam vojaške oblasti niso dovolile po tej poti, ker je v bližini strmoglavilo ameriško vojaško transportno letalo. Obrnili smo se in šli v dolino Oukeimeden, postavili tabor ter se pripravili za vzpon. Razvrstili smo se v tri skupine: Gregor, Toma in Mica so odšli na najvišji vrh Toubkal; Peter in Franc sta šla na Angur, Vida in jaz pa sva ostala v taboru za zvezo. Peter in Franc sta v enem dnevu opravila prečenje Angurja. Vrnila sta se zelo utrujena, saj je bila dnevna temperatura do 40° C. Da bi imela z Vido boljšo zvezo s skupino, ki je odšla na Toubkal, sva se

Straža v Maroku

povzpela na vrh v bližini tabora, vendar kljub temu zveze nismo dobila.

V taboru je bilo vedno živahno. Obiskovali so nas domačini, čim so zvedeli, da je Peter zdravnik. Skupina Gregor, Tomaž in Mica je za vzpon na Toubkal in povratek potrebovala pet dni. Ko so se vrnili, smo se odpeljali proti mestu Déninate. Sprva smo vozili mimo obdelanih površin, nato pa se je cesta dvignila in pokrajina je postala pusta. Proti vrhu sedla se je pojavil gozd, cesta pa je spet vodila navzdol. Okoli polnoči smo se pripeljali do gozdarske kočice, kjer sta nas domačina prijazno sprejela in postregla z vodo. Po vročem dnevu nam je prijal hladen nočni zrak.

Zgodaj zjutraj smo se odpeljali naprej. Pot je bila zelo slaba, toda Franc je znal kljub temu lepo voziti. Ustavili smo se blizu vasi Ighlu, ki je bila izhodiščna točka za vrh Ighil M. Gouen. Tokrat sta Vida in Franc ostala v taboru, ostali pa smo se odpravili na vrh. Pridružil se nam je tudi mlad Berber, po imenu Ahmed in bil naš vodič. Oblečen je bil v belo haljo, značilno za severno-afriško ljudstvo. Pot nas je vodila ob vodi po lepi zeleni dolini. Prvi večer smo prenočili nad sotesko reke Gouet Tasaut. Zjutraj smo zgodaj nadaljevali pot. Ahmed nas je vodil ob desnem rokavu reke. Pokrajina je bila čudovita: slapovi, bregovi porasli z bršljanom, zemlja v vseh mogočih barvah. Za vse nas je bilo enkratno doživetje in nekam težko smo hodili naprej. Proti poldnevu smo se zaradi neznosne vročine ustavili v senci visokega oreha. Po kosilu smo nadaljevali pot proti koncu doline, kjer se začne vzpon na sedlo Ighil M. Gouen. Na sedlu nas je pričakal mrzel veter. Poiskali smo si zavetje in prenočili. Ob svitu smo šli naprej po planoti.

Brez nezgode smo preplezali steno in prispeli na vrh. Domačini so tu postavili tempelj in žrtvenik, kjer vsako leto darujejo. (Nadaljevanje na 10. strani)

V senci palm

Prve papirniške zimske športne igre

KOLIČEVO, MARCA — V prekrasem vremenu se je na Veliki planini zbralo dne 13. 3. 1971 na prve zimske igre papirničarjev v smučanju, ki jih je organizirala sindikalna organizacija Papirnice Količevo, 57 papirničarjev iz raznih krajev Slovenije.

Tekmovalo se je na dveh vele-slalomskih progah, ki sta bili dobro pripravljene in lepo speljane. Dolgi sta bili približno 350 m z višinsko razliko 80 m, vsaka proga pa je imela 25 vratice.

V skladu z osnovnimi propozicijami, ki smo jih že objavili v prvi številki tega glasila, so tekmovalci uradno tekmovali le za ekipno uvrstitev, za bralce pa bo prav gotovo zanimiva tudi uvrstitev posameznih tekmovalcev.

Organizatorju iger so se prijavile za tekmovalne ekipe papirnice iz Ceršaka, Količevega, Krškega, Medvode, Radeč, Sladkega vrha in Vevče. Za vsako ekipo je tekmovalo 5 članov, s tem da so se za ekipno uvrstitev upoštevali trije najboljši časi. Pri ženskah pa so propozicije določale, da šteje ekipa 3 tekmovalke ter da se za ekipno uvrstitev upoštevata 2 najbolje uvrščeni tekmovalki. Edino papirnica Vevče je prijavila žensko ekipo.

Stane Laznik najboljši Količan med vratci

Poleg navedenih ekip, ki so tekmovali v konkurenci, so se med seboj pomerile izven konkurence še 2 ekipe iz Vevče, ena ekipa iz Količevega ter posamezniki iz Radeč, Krškega in Sladkega vrha.

Najboljši posamezniki, ki so tekmovali v konkurenci, so dosegli naslednje uvrstitve in čase:

Mesto	Priimek in ime	Ekipa	Čas
1.	Rajko Knific	Medvode	1,12,9
2.	Albin Vengust	Vevče	1,24,8
3.	ing. Rajko Rojs	Ceršak	1,25,7
4.	Marjan Povšič	Vevče	1,26,5
5.	Andrej Klešnik	Vevče	1,28,1
6.	Silvo Črne	Vevče	1,30,4
7.	Stane Laznik	Količevo	1,32,4
8.	ing. Marjan Bukovec	Količevo	1,36,4
9.	Mirko Čeček	Slad. vrh	1,37,4
10.	Drago Češnovar	Krško	1,38,8

Na startu...

Že takoj po startu je Vevčana Andreja Pirkmaierja zapustila športna sreča, ko je zgrešil prva vrata in bil zato diskvalificiran, tako da odlični Knific iz Medvode za prvo mesto ni imel resnejšega tekmeča.

Največje presenečenje pa predstavlja nedvomno odlično smučanje in uvrstitev veterana Albina Vengusta, ki je s svojo vožnjo ter plasmajem zasenčil mnogo mlajše tekmece.

Od članic je v konkurenci dosegla najboljši čas Vevčanka Vana Lorbeč, ki je zasedla prvo mesto s časom 2,26,2.

Glede na rezultate, ki so jih dosegli trije najbolje plasirani tekmovalci, so se ekipe zvrstile takole:

Doseženo mesto	Ekipa	Člani ekipe	Skupni čas
1.	Vevče	Vengust Pavšič Klešnik	4,19,4
2.	Medvode	Knific Rupar Smolec	4,54,5
3.	Količevo	Laznik Bukovec Lampič	4,54,6
4.	Ceršak	Rojs Hauc Ignatijev	5,07,8
5.	Sladki vrh	Čeček Velikogne dr. Glavič	5,14,2
6.	Krško	Češnovar Pirc Kolšnik	5,35,7

Ekipa Radeč se ni uvrstila.

Kot je že iz rezultatov razvidno, je zaslužno zmagala ekipa iz Vevče, ki je imela tudi najbolj izenačene tekmovalce. Zanimivo je, da loči drugouvrščene Medvode in tretjevrščeno Papirnico Količevo le ena desetinka sekunde, kar kaže na veliko izenačenost obeh ekip. Največ smole pa so imeli Radenčani, ki se zaradi odstopov in diskvalifikacij niso uvrstili.

Omenimo naj še, da so od 34 tekmovalcev, ki so vozili v kon-

Po tekmovalju počitek in skodelico ali dve dobrega čaja ob koči

kurenci, odstopili štirje, pet pa je bilo diskvalificiranih, od 19 tekmovalcev, ki so tekmovali izven konkurence, pa so odstopili trije, eden pa je bil diskvalificiran. Izven konkurence je najboljšo mesto dosegel Vevčan Marko Robida s časom 1,35,5 ter bi se s tem rezultatom v konkurenci uvrstil na zelo solidno 8. mesto.

Glede na izjave tekmovalcev in drugih udeležencev lahko trdimo, da so prve papirniške zimske športne igre vsestransko uspele. Za to gre v precejšnji meri za-

žencev izpolnila in da se bomo prihodnje leto zopet srečali na drugih zimskih igrah.

Stane Laznik
Stane Skok

Zakaj tako?

MEDVODE, MARCA — I. zimske smučarske igre papirničarjev so za nami. Ker velikokrat kot trener spremeljam tekmovalce po vseh tekmovalnih, od društvenih, občinskih in tja do državnih prvenstev, bi rad organizatorje I. papirniških iger opozoril na nekatere napake.

Začnimo. Da kar po pravici povem, morda tudi zato, ker sem bil sam prizadet, da je bila razglasitev rezultatov kaj klavarna. Upam si trditi, da so bile to prve tekme v republiškem merilu, na katerih sploh niso podelili za prva tri ali pet mest med posamezniki nobenih priznanj. Sam sem proti kakršnimkoli praktičnim nagradam, stalno se pa zavzemam za to, da tekmovalci dobi neko simbolično priznanje, kot je diploma ali kolajna, da ima vsaj neko zadoščenje za delo in čas, ki ga je posvetil športu. Organizatorje to ne bi stalo dosti, saj smo ja papirničarji in mislim, da nam ne manjka papirja za 6 ali 10 diplom. Ko sem se že na Veliki planini pritoževal zaradi tega, mi je nekdo pojasnil, da so take propozicije. Če je res tako, mislim, da je to treba takoj spremeniti, ker kdor je kaj takega sprejel, nima kaj dosti skupnega s športom.

Da podkrepim svojo trditev, navajam samo naslednji primer. Pri ženskah je zmagala z dobrim časom 1:37,3 Rojsova in se za to po domače povedano obrisala pod nosom. Ekipno so pa zmagale Vevčanke, ki so za svojo »hojo« potrebovale 25 minut 19,2 sekunde in dobile za nagrado lep pokal. Mislim, da je to žalostno. Da pa že kar zdaj povem, če mi bo kdo odgovarjal, da namen teh iger ni samo tekmovalstvo, ampak sodelovanje med tovarnami, potem predlagam, da drugo leto organiziramo samo shod smučarjev, brez tekem in to bo najlažje in še poceni.

Nadalje bi še predlagal, da smučarje razdelimo v dve starostni skupini, ker je to čisto logično.

Sama izvedba tekem je bila prav dobro pripravljena in izvedena, le progi sta bili postavljene preveč skupaj, da je to motilo tekmovalce, tov. Vengust pa je celo zašel na drugo progo.

Mislim, da ne bo kdo jemal te kritike kot slabotne, ampak da se bomo vsi na teh napakah nekaj naučili in da bodo II. zimske igre še bolj prijetne in uspešne.

Rajko Knific

Peš proti startu

Pot proti Atlasu!

(Nadaljevanje z 9. strani)

Gora je vulkanskega izvora. Na njej smo našli nekaj zelo lepih fosilov. Ob povratku nas je Ahmed peljal v berbersko vas. Domačini so nam ponudili kozje mleko in metin čaj. V vasi smo tudi prenočili. Naslednji dan smo se vrnili v tabor. V naši odsotnosti sta Vida in Franc očistila kombi in pospravila njegovo notranjost. Pospravili smo tabor, se poslovili od prijaznega Ahmeda in se odpeljali v Demnate. Od tu smo se peljali v Zagoro, kjer se pričena Sahara. Zrak je postal težak, zadržljiv, pripravljal se je na saharško nevihto. Po nasvetu domačinov smo se vrnili v Marakeš. Na poti v Tanger smo bili v

Casablanci gostje Slovenke, ki je doma iz Križ in poročena z domačinom. Prijetno nas je osvežilo kopanje v bazenu, presenetilo pa kosilo, servirano po maroškem narodnem običaju. To je bilo za nas nekaj posebnega. Slovo od naših gostiteljev je bilo zelo pri-srčno.

V Tangerju nas je med spanjem obiskal tat, zato smo se pospešeno odpeljali proti Geuti. S trajektom smo se prek Gibraltarskih vrat pripeljali v Španijo. Na poti proti Ljubljani smo se vozili mimo španskih, francoskih in italijanskih mest. Našo ekspedicijo smo zaključili 12. 8. 1970 in se srečno vrnili v Ljubljano s prečudovitimi spomini.

Hitro proti cilju

sluga smučarskemu društvu Domžale, ki je tehnično zelo dobro izvedlo tekmovalstvo.

Lepo vreme, ki je vseskozi spremljalo tekmovalstvo, pa je ob zaključku organizatorjem povzročilo velike nevšečnosti, ker se je na planini in v hotelu Šimnovec zbralo veliko številu gostov, kar je preprečilo planirano slovesno podelitev zaključnih priznanj. Lahko pa trdimo, da je cilj papirniških športnih iger dosežen; po dolgih letih so se papirničarji

Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

zopet zbrali na skupni športni prireditvi in tako položili še en temelj k bodočemu sodelovanju in razumevanju. Pričakujemo lahko, da se bo želja vseh udele-

Vevški smučarji na Golteh

VEVČE, MARCA — 5. in 6. marca je bilo na Golteh dvanajsto republiško tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev. Bilo je pravo slavlje za Zgornjo Savinsko dolino, za okrog tristo smučarjev in smučark in za Mozirje — prireditelja tradicionalnega srečanja športnikov vseh

bar, ki še danes sodijo v vrh jugoslovanskega alpskega smučanja. Vsa boljša mesta so bila tako že rezervirana. Vreme pa je otežilo boj med enakovrednejšimi smučarji. Vsakdo je bil obsojen na slabši čas vožnje in s tem uvrstitev, komur je snežni mež zapihal med vožnjo v prsi.

Smučišča ob hotelu na Golteh so res lepa, res so pa tudi žičnice predrage

slovenskih lesnoindustrijskih podjetij.

Izredno hladno vreme in pole-denela proga nista pokvarila vedrega razpoloženja na smučišču. Tekmovanje je bilo v smučarskih teh in v veleslalomu za ženske in moške. Veleslalomski proga je bila postavljena z vrha zgornje postaje izpod razglednega stolpa po strmim delu smučišča do hotela. Dolga je bila okrog 700 metrov, imela je 100 metrov višinske razlike in s 27 vratci. Startali so tudi Peter Lakota, Tine Mulej, Andrej Klinar in Jože Sli-

Med 250 tekmovalci se je naš najboljši smučar Andrej Pirkmaier slabše izkazal kot druga leta, ko se je v tako močni konkurenci prebil celo na četrto mesto. S startno številko 120 pa si je Andrej Klešnik priboril 60. mesto in naslednje leto bo lahko tekmoval v drugem jakostnem razredu. S tem mu je možnost za še boljšo uvrstitev na voljo. Ekipa Papirnice Vevče je zasedla 12. mesto, kar je med 39. ekipami lep uspeh. Zmagala je ekipa ELANA.

Rezultat veleslalomu za moške:

Dosež. Start mesto	Ime in priimek	Podjetje	Dos. čas
Tekmovalni razred			
1. 14	Andrej KLINAR	GG Bled	0:52,7
2. 19	Peter LAKOTA	GG Bled	0:53,6
3. 9	Marjan PESJAK	ELAN	0:54,3
20. 7	Andrej PIRMAIER	Zdr. pap. Ljub.	1:02,9
60. 120	Andrej KLEŠNIK	Zdr. pap. Ljub.	1:11,5
99. 187	Marko ROBIDA	Zdr. pap. Ljub.	1:20,9
105. 183	Marjan PAVŠIČ	Zdr. pap. Ljub.	1:23,5
I. starostni razred:			
1. 25	Tine MULEJ	Kozorog	0:58,1
2. 11	Franc PRIMOŽIČ	GG Kranj	0:58,9
3. 27	Janez BOHINC	ELAN	0:59,3
12. 84	Albin VENČUST	Zdr. pap. Ljub.	1:13,5

Turistično društvo v Mozirju je dobro izpeljalo potek tekmovanja, naši smučarji pa so imeli odlično

pripravo za zimske papirniške igre.

R. M.

Marjan Pavšič, Andrej Pirkmajer in Andrej Klešnik so tudi zastopali našo tovarno na smučarskih tekmah gozdarjev, lovcev in lesarjev

Udeležba na sindikalnih smučarskih tekmah

VEVČE, MARCA — V Kranjski gori je bilo 6. marca II. sindikalno prvenstvo Ljubljane. Na smučiščih Podles in Brsnina je tekmovalo 478 smučarjev, članov sindikalnih podružnic iz 68 delovnih organizacij iz Ljubljane. Dobro organizacijo tekmovanja je tudi motilo slabo vreme. Tekmovalci so bili razdeljeni v tri starostne kategorije. Od naših

tekmovalcev je zelo lepo vozil Silvo Černe in si priboril z odličnim 48. mestom boljšo startno številko za drugo leto. Progo je prepeljal v času 2:09,49 minute. Andrej Čerček je bil malo počasnejši in je bil 79. Boris Mežek je v tej grupi zasedel 67. mesto. V drugi starostni kategoriji je Vlado Šmigoc prismočal na cilj 63.

Kegljači papirnice Količevo — zmagovalci občinskih športnih iger 1971

KOLIČEVO, MARCA — V okviru občinskih sindikalnih športnih iger so bila v mesecu februarju in marcu na kegljišču v Domžalah tekmovanja v kegljanju in sicer v borbenih igrah, v 6 × 100 lučajev ter posamezno. Letošnjih tekmovanj se je udeležilo do sedaj največje število kegljačev iz domžalskih sindikalnih podružnic.

Naši kegljači so se v teh tekmovanjih imenitno odrezali. Pobrli so vsa prva mesta in tako znova dokazali svojo premoč nad ostalimi kegljači v občini.

V borbenih igrah je nastopilo 15 ekip, rezultati najboljših pa so bili naslednji:

1. »Papirnica Količevo«, 486 kegljev
2. »Tosama« Vir, 465 kegljev
3. »Helios« Domžale, 439 kegljev
4. »Invalid« Domžale (izven konk.), 423 kegljev
5. »Mlinostroj« Domžale, 421 kegljev
6. »Universale« Domžale, 421 kegljev
7. »Lek« Mengeš, 414 kegljev

Za naše moštvo so poleg izkušenih igralcev: Sonca, F. Majheniča, V. Vavpetiča, A. Vavpetiča, Petkoviča in Skoka nastopili tudi nekateri novi mlajši igralci: Lukman, Avbelj, Rode in Kremzer,

3. »Helios« Domžale, 8873 kegljev
4. »Tosama« Vir, 8807 kegljev
5. »Mlinostroj« Domžale, 8683 kegljev
6. »Napredek« Domžale, 8532 kegljev
7. »Induplati« Jarše, 8306 kegljev
8. »Lek« Mengeš, 8235 kegljev

Rezultati tekmovalcev, ki so jih dosegli v ekipnem tekmovanju, so se šteli tudi kot uvrstitve posameznikov. Med 108 igralci je vseh 6 naših kegljačev med prvo deseterico, kar dokazuje veliko izenačenost.

Končni rezultati:

1. Jože Poljanšek, Papirnica, 1609 kegljev
2. Vide Vavpetič, Papirnica, 1609 kegljev
3. Andromako, Induplati, 1588 kegljev
4. Ivo Sonc, Papirnica, 1578 kegljev
5. Ivan Pavli, Avtoservis, 1571 kegljev
6. Petkovič, Papirnica, 1548 kegljev
7. Nahtigal, Toko, 1543 kegljev
8. Zupanc, Toko, 1541 kegljev
9. Andrej Vavpetič, Papirnica, 1537 kegljev
10. Lado Avbelj, Papirnica, 1526 kegljev

Najzanimivejša je bila borba za prva 3 mesta. Ves čas je vodil Poljanšek, vendar sta ga na koncu zelo ogrožala Andromako ter V. Vavpetič, ki ga je celo dohitel. Do zadnjih lučajev se ni vedelo, kdo bo letošnji občinski prvak. Sonc je metal zelo solidno in bi malo več sreče »na polno« krepko zmešal račune prvim trem. Tudi ostali člani naše ekipe zaslužijo vso pohvalo za solidno uvrstitev.

VV

IZREKI IN MISLI

Ko človek več ne ustvarja, ko nima več nikake vere, začne zganjati dogmatizem...

Miško Kranjec

Kakšno korist imam, če z menoj joče prijatelj? Nobene, le da se v njem vidim dvakrat tako bednega.

Lessing

ki so se presenetljivo dobro znašli v družbi starejših ter so enako zaslužni za doseženi uspeh.

Tekmovanja v 6 × 100 lučajih se je udeležilo 18 sindikalnih ekip. Tudi tu je naša 6-članska ekipa zasedla 1. mesto. V vseh štirih nastopih je zasedla najboljše rezultate.

Vrstni red:

1. Papirnica Količevo, 9407 kegljev
2. »Toko« Domžale, 8910 kegljev

Drugo mesto sindikalno prvenstvo v veleslalomu

MEDVODE, FEBRUARJA — Letošnje tekmovanje je že drugo po vrsti in želja organizatorja, da bi postalo tradicionalno, ni le umestna, pač pa tudi potrebna, saj je na prvem tekmovanju nastopilo 184 tekmovalcev iz 43 delovnih organizacij, letos pa kar okrog 500 tekmovalcev iz 65 ljubljanskih sind. organizacij, ne upoštevajoč tekmovalcev, ki so nastopili samo v svojih občinah. Mestni svet zveze sindikatov Ljubljana je za letošnje tekmovanje spodbudil ljubljanske občine, naj bi izvedle svoja občinska sind. prvenstva. Če bi namreč vsi, ki smučajo, hoteli nastopiti na mestnem prvenstvu, tega tekmovanja zaradi velikega števila smučarjev ne bi mogli izvesti.

Tako je občina Ljubljana-Siška za svoje sindikalne organizacije določila 13. februar 1971 v Gozdu Martuljku.

Tekmovanje je bilo odlično organizirano, k lepi smuki je pripomoglo tudi lepo, a nekoliko hladno vreme, zaradi česar so bile tudi proge trde in ledene. Tekmovalo se je v 3 starostnih skupinah. Nastopilo je 108 tekmovalcev iz 18 delovnih organizacij občine Siška. Proga je bila dolga 750 m in z 31 vratici. Iz To-varne celuloze Medvode sta se udeležila tega tekmovanja Franc Hočevan, izparilec pinotana in Rajko Knific — dežurni električar.

Rezultati:

Člani, II. kategorija

1. Milan Bernik, 0:38,3, Iskra;

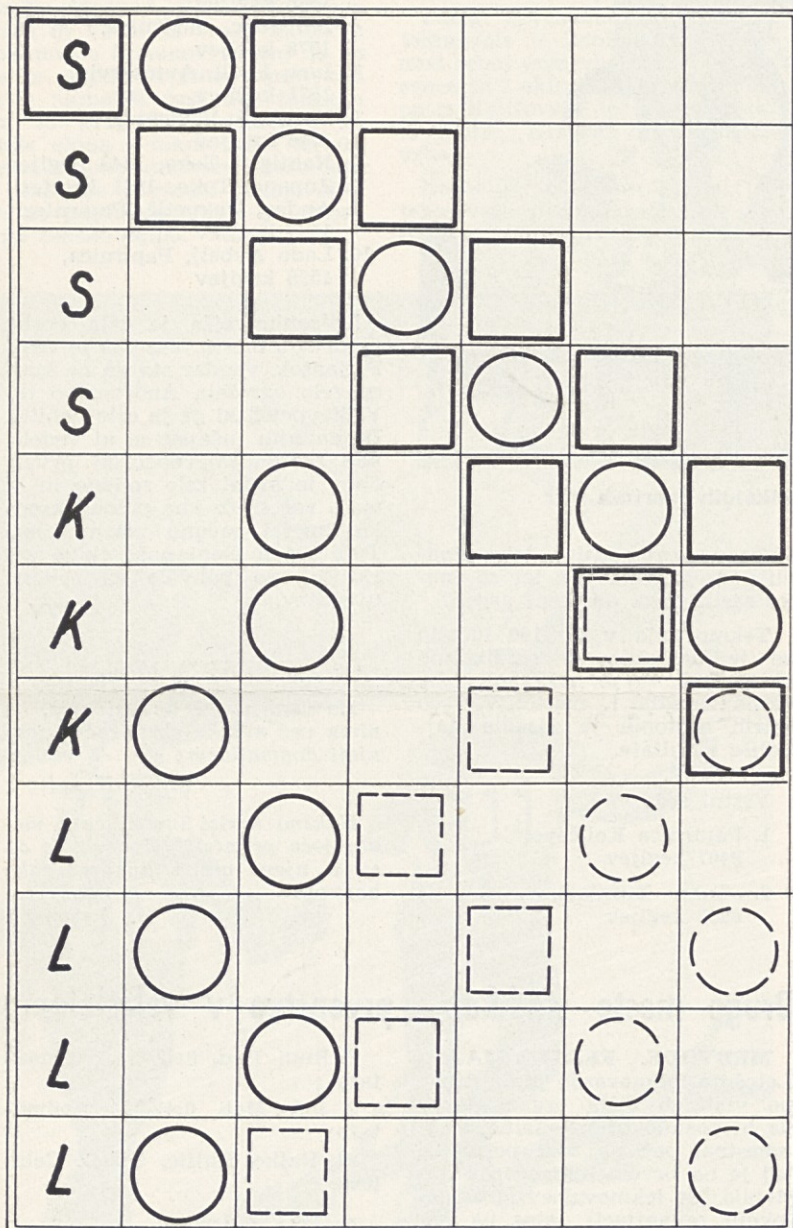

Ob progi

Ob odmoru

IZPOLNJEVANKA

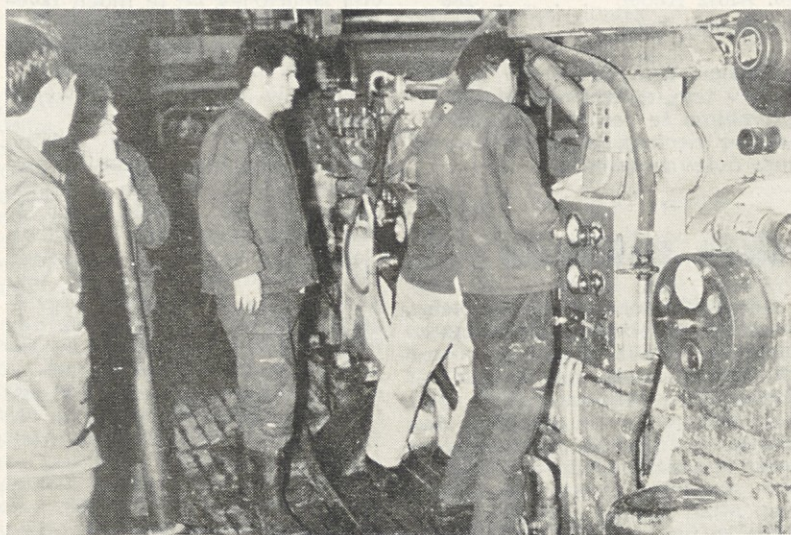

Besede vpisujete v lik vodoravno. Prve črke so že vpisane, zato pa so opisi pojmov med seboj pomešani in morate sami presoditi, v katero vrsto boste razporedili posamezne besede, da boste našli končno rešitev.

Opisi besed: skupno ime za veliko skupino narodov v Evropi — alžirsko mesto na obali Sredozemskega morja med mestoma Bone in Tabarka — češki skladatelj (Prodana nevesta) — prebivalca italijanske pokrajine — rastlina, ki raste kot plevel in ne prijetno žge — pozna življenjska doba, nasprotje mladosti — stopničast slap — suličast kirurški nožič — slovenski škof, mladinski pesnik in pisatelj, pobudnik za ustanovitev Mohorjeve družbe — prekmursko mesto, znano po vrelcih nafte — pokrajina v Mali Aziji, ki so jo v starem veku osvojili Perzijci, po njej se imenuje tudi star jezik.

Ob pravilni rešitvi dobite na enako označenih poljih, brano od zgoraj navzdol, šest komercialnih nazivov vevških papirjev.

Rešitev izpolnjevanke pošljite do 12. aprila 1971 na uredništvo Našega dela. Spet bomo izžrebali 5 pravih rešitev s 3-krat po 10.—din, 1-krat 30.—din in enkrat 60.—din.

Ob menjavi izžemalne klobučevine na IV. papirnem stroju

ŠAH

KOLIČEVO, MARCA — Po daljšem premoru se zopet oglašam, predvsem na pobudo uredništva, ki je mišljenja, da je med našimi delavci precej ljubiteljev šahovske igre in da je šahovsko rubriko redno zasledovalo precej bralcev našega glasila.

Upam, da uredništvo ni v zmoti in da boste šahovske dogodke z zanimanjem spremljali in s svojimi prispevki tudi sami pomagali k pestrejši vsebini rubrike.

Uvodoma naj omeni, da večina šahistov našega kolektiva že dolgo nastopa za barve domžalskega šahovskega društva, in to uspešno. Prav bi bilo, da se tudi v imenu Papirnice Količevo večkrat pokažejo javnosti, ne pa samo vsako leto enkrat na občinskih sindikalnih športnih igrah.

V preteklosti smo se večkrat srečali s šahisti sorodnih in bližnjih podjetij. Veljalo bi to prakso zopet obnoviti. Vse to velja tudi za šahiste v Vevčah. Upajmo, da se bo z obnovitvijo papirniških športnih iger stanje popravilo in da bomo večkrat slišali o medsebojnih srečanjih papirničarjev za šahovskimi deskami.

Prvo nedeljo v marcu je bil v Domžalah odigran redni mesečni brzoturnir, ki se ga je udeležilo 21 igralcev iz Domžal, Ljubljane, Kamnika in Mengša. Ob razmeroma močni udeležbi je zmagal član našega kolektiva, mojstrski kandidat Vide Vavpetič s 17 točkami, 2.—6. mesto si delijo Karnar, Slak (svi SD Domžale), Konvalinka, Ratajc in Braz (vsi Ljubljana) vsi s 14 točkami. »Papirničarja«, brata Janez in Viktor Hribar, sta v tej hudi konkurenci obstala na 15. oziroma na 16. mestu.

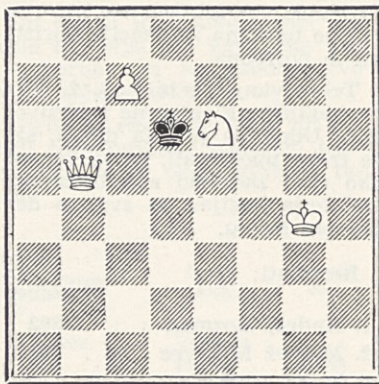
K njunemu navidezno slabšemu uspehu naj omenim, da je znani domžalski igralec Ivačić zasedel 12. mesto. Za začetek naj bo dovolj.

Objavljamo vam še šahovski problem, v katerem ima beli nalogo, da matira črnega v dveh potezah na vse njegove obrambne možnosti.

Pozicija: Beli: Kg4, Db5, Se6, Pc7; Črni: Kd6.

Upam, da za naše šahiste ta problem ne bo pretrd oreh.

VV

Rešitev zlogovne križanke

Vodoravno: gonoreja, Goričane, lovina, kolo, jeti, Tasilo, živilo, amfora, žilica, nižava, Vače, raja, bisaga, govorica, kolonada

Navpično: golota, Novi, Renata, Golo, čajevina, netilo, kolofonija, Siam, Količevo, raža, Živago, vabilo, ragada, raca, Sana

ZLOGOVNO KRIŽANKO so pravilno rešili in bili izžrebani:

- 10.— Ljudmila Bojkovič
- 10.— Ada Babnik
- 10.— Marija Povirk
1. po 30.— ing. Majda Žemva
1. po 60.— Anica Taurer

I. S.

Namizni tenis

KOLIČEVO, MARCA — Naši igralci namiznega tenisa so se 14. februarja udeležili republiškega prvenstva v I. skupini, ki je bilo v Poljčanah na Stajerskem. Barve našega kluba so zastopali: Stane Skok, Marjan Stražar, Vide Vavpetič in Janez Kožar, torej sami »stari mački«, ki so po dvodnevni ogorčenosti in zanimivih borbah z večinoma mlajšimi nasprotniki dosegli lep uspeh z osvojitvijo 2. mesta. Naši fantje so 6 dvobojev odločili v svojo korist, edino NTK »Zvezda« iz Ljubljane so morali priznati premoč.

Končni vrstni red:

	Točk
1. NTK »Zvezda« Ljubljana	14
2. NTK »Papirnica Količevo«	12
3. NTK »Podčetrtrek«	8
4. NTK »Poljčane«	8
5. NTK »Makole«	6
6. NTK »ZZA-Iskra« Ljubljana	4
7. NTK »Velenje«	2
8. NTK »Voklo«	2

Od naših igralcev sta bila po rezultatih najuspešnejša Stane Skok (10 zmag, 2 poraza) ter Vide Vavpetič (8 zmag, 2 poraza) pa tudi Marjan Stražar (7 zmag,

5 porazov) in Janez Kožar (7 zmag, 4 porazi) sta prispevala velik delež k temu uspehu, ki daje upanje, da se ob ponovnem uspehu naslednje sezone »prese- lijo« v višjo — 4. skupino.

VV

Anton Bohinje prevzema pokal za I. mesto v košarki, ki je bilo doseženo na tekmovanju v počastitev 40-letnice godbe na pihala v juliju 1970 v Medvodah

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Količevo

V mesecu februarju so se zaposlili:

Jože Zupan — holandski mlinar PS II
Peter Avbelj — pazilec sita KS II
Andrej Cerar II — električar

V mesecu februarju so odšli:

Jože Petrič — na odsluženje vojaškega roka
Franc Gaber — samovoljno
Jože Merkužič — na odsluženje vojaškega roka
Anton Cerne — na odsluženje vojaškega roka
Jože Urankar — na odsluženje vojaškega roka

Rodili so se:

Jožetu Mezeg se je rodila hčerka Silva
Ivanu Hočevanju se je rodila hčerka Janja
Hasanu Draganoviću se je rodil sin Safet

Cestitamo!

Poročili so se:

Jože Semprimožnik se je poročil z Ano Burja
Franc Limoni se je poročil z Marijo Križman

Cestitamo!

Papirnica Vevče

Prišli v februarju:

Janez Trtnik, pripravnik
Andrej Trtnik, električar IV
Dušan Murovec, pripravnik
Dušan Poljanec, strojevodja pre-maznega stroja
Miloš Svare, pripravnik
Božo Lorbek, II. pom. vodje kuhinje premaza
Franc Fujs, II. pom. vodje kuhinje premaza

Odšli v februarju:

Ana Sitar, lastna odpoved
Vladimir Đorović, lastna odpoved
Marjan Gašperšič, samovoljno zapu-stil delo
Franc Brezovar, invalidsko upokojen
Srečko Smrekar, lastna odpoved
Marko Goršič, v JLA
Franc Vrtačič, odšel v JLA
Rudi Smrekar, odšel v JLA

Poročili so se:

Alojz Znidaršič z Marjanco Tič
Danilo Benedik z Jožo Slapnik

Cestitamo!

Rodili so se:

Ivanu Mlinariču, hči Sonja
Pavlu Zupančiču, sin Anton
Juliju in Sonji Skala, sin Boštjan
Andreju Gradu, dipl. ing., sin Marko

Cestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu februarju se je zaposlil:

Janez Kalan, pomočnik izparilca pi-notana

V mesecu februarju so odšli:

Stanko Korbič, izmenski vodja pri-prave lesa, upokojen
Đuro Zadravec, nakladalec lesa in žamanja, samovoljno
Ivan Kuralt, vodja kovinske delav-nice, upokojen

Poroke:

Alojz Keber, obratni laborant, se je poročil z Dušanko Pač
Ibrahim Pašić, II. pomočnik pri iz-žemalnem stroju, se je poročil s Fa-timo Kaitak

Cestitamo!

Rojstvo:

V družini Florijana Čarmana se je rodil sin

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Zdru-ženih papirnic Ljubljana in Pa-pirnice Količevo in Tovarne celulo-ze Medvode — Izdajajo jo njihovi delavski sveti — Izhaja vsak me-sec — Odgovorni urednik Stane R o b i d a — Uredniški odbor: Marjan Cerne, Janez Gašperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Lju-bo Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier in Stane Skok. — Teh-nični urednik Danilo Domanjko (Delavska enotnost) — Tiska ti-skarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.